

Брой 1 (2018) Година LXVI, ISSN-0205-0943

януари 2024 г.

Цена 2 лв.

ТУРИСТИЧЕСКИЯТ ВЕСТНИК - Издание на БТС

Каталожен № 255

СЛЕДВАМЕ ЗАВЕТИТЕ НА ЩАСТЛИВЕЦА

„ЕХО“ ПОЗДРАВ

Драги ни читателю,

Държиш в ръцете си брой 1 на вестник „Ехо“ за 2024 г. – година, в която той навърши 65. В 65-годишната си история „Ехо“ минава през много превратни периоди. Като седмичник през 80-те години на миналия век той излиза в над 110-хиляден тираж, с 6000 абонати в чужбина и с много кореспонденти. Има огромен авторитет като туристическо и семейно издание, което възпитава любов към природата, историята и културата на България. През 90-те години и в началото на 21 век по обективни причини „Ехо“ има проблеми с тематичното разнообразие, визия и периодичност на издаване. Затруднения той претърпява и заради пандемичната обстановка след 2020 г.

Вестникът е част от едно културно движение, каквото всъщност е организираното туристическо движение в България. От самото си начало той не е просто „орган“ на една организация, а вестник за всички – туристите, читателите, възрастните и младежите. Навремето Съюзът на българските журналисти го изтъква като най-добре работещ с кореспондентите и дописниците в страната – отлични професионални журналисти – кореспонденти в окръжните градове и стотици дописници дори и в селата. Да си сътрудник на „Ехо“ винаги е било чест и зад редакционния екип тогава стои почти цялата българска интелигенция. Сътрудници на изданието са известни имена в журналистиката, академици, професори, художници, поети и писатели. Велики пътешественици, алпинисти, смели мореплаватели, полярници, вулканолози и какви ли не още популярни личности изпращат информацията си от мястото на събитието и така изпреварват дори реномирани информационни агенции.

Заедно с огромната си културна и организационна дейност вестникът отразява дейности и науки като планинарство, алпинизъм, спелеология, ориентирание, ветроходство, екстремни спортове, пътешествия, природознание, география, история, археология, етнография, медицина, екология и какво ли още не ...

Стремежът на днешното ръководство на съюза и на редакционния екип е чрез по-пъстрото съдържание, цветност и визия, ориентирането и към младата аудитория, имиджът на туристическият вестник да стане по-привлекателен.

„Ехо“ запазва 65-годишните си традиции да върви по стръмните пътеки вече жалонирани маршрути на изданието, но ще направи усилие да изглежда и да бъде по-младешко и интересен, по-разнообразен и забавен. За да не отеква ехото на „Ехо“ само в миналото, а да се оглежда и в настоящето, да хвърля поглед и в бъдещето. Да е търсен от мало и голямо, да стига до всички туристически дружества и информационни центрове, до хижите и почивните бази не само на БТС, но и другите браншови сдружения и най-вече – до масовия читател.

Казахме каквото трябваше, опитваме се да правим каквото трябва и с нетърпение очакваме тежката „присъда“ на Негово величество читателя. Очакваме и вашите мнения и предложения, сигнали и жалби, препоръки и идеи. Надяваме се отново да вървим заедно по туристическите пътеки. На добър път!

ехо

ПРОЯВИ ОТ КАЛЕНДАРНИЯ ПЛАН НА БТС

Национален туристически поход „По стъпките на Апостола“ - 19 февруари, Област Ловеч, ТД „Стратеш“ - гр. Ловеч, Община Ловеч

Х-а спортно-туристическа среща на планинските водачи в България - опресняване на знанията и усъвършенстване на практическите умения - 29 - 31 март, УЦ „Мальовица“, БТС, ТД

XX-и Национален преглед за оцеляване в планината при зимни условия „Оцеляване 2024“ - март, хижа „Тешел“, БТС, ТД „Черноморски простори“ - гр. Варна

Зимен спортно-туристически празник с ученици от община Чепеларе на пистите на спортен център „Мечи чал“ и площад „Олимпийски“ - януари, гр. Чепеларе, Община Чепеларе, ТД „Студенец“ - Чепеларе

Регионални спортно-туристически прегледи - февруари - март, по наредба, БТС, ТД

53-ти национален поход в Стара планина - февруари - март, Стара планина, ТД „Приста“ - гр. Русе

Поход-изкачване на връх Св. Илия - 3 март, Родопи, ТД „Родопей“ - с. Ягодина

Ски и пешеходен поход в Стара планина, посветен на Националния празник на България 3-ти март - 2-4 март, Стара планина, БТС, ТД „Трапезица - 1902“ - гр. Велико Търново

Национален поход до връх Шипка - лъч Южна България по повод Националния празник 3 март - 3 март, връх Шипка, ТД „Орлово гнездо“ - гр. Казанлък

Общоградски поход до връх „Мечи чал“ по случай Националния празник - 3 март, с поднасяне на венци на паметника „Малката Шипка“, Родопи, ТД „Студенец“ - гр. Чепеларе

Пешеходен поход от местност Узана и Соколовски манастир до връх Шипка - 3 март, връх Шипка, ТД „Узана“ - гр. Габрово

Поход по случай Националния празник 3 март: Соколовски манастир - вр. Шипка - Узана - 3-6 март, Стара планина, ТД „Росица - Мазалат“ - Севлиево

Туристически поход: с. Попови ливади - х. „Славянка“ - с. „Тешово“, посветен на 3-ти март - 5-6 март, с. Попови ливади - х. „Славянка“ - с. Тешово, ТД „Момини двори“ - гр. Гоце Делчев

Ски преход с лифт до м. Бодрост „Картала“, от връх Исмаилица по билото до х. „Македония“ - януари, Рила, ТД „Айгидик“ - гр. Благоевград

Зимно изкачване на връх Мусала - януари, Рила, ТД ПЕС „Мусала“ - гр. Самоков

Зимен спортен празник на х. „Чумерна“ - забавни игри - февруари, Стара планина, Д „Чумерна - 1901“ - гр. Елена

54-и зимен поход с изкачване на връх Мусала - февруари, Рила, ТД „Приста“ - гр. Русе

Ски и сноуборд училище на училища от страната - февруари, к.к. Мальовица, ТД „Мальовица“

Ски-рали за купа „Сърнена гора“ - февруари, Рила, ТД „Сърнена гора“ - гр. Стара Загора

Зимен спортен празник за купа „Свети Константин“ - март, Родопи, ТД „Купена“ - гр. Пещера

Зимен туристически поход: х. „Попови ливади“ - х. „Славянка“, посветен на 3-ти март - 3 март, х. „Попови ливади“ - х. „Славянка“, ТД „Момини двори“ - гр. Гоце Делчев

Зимен колопоход „Смолян - вр. Средногорец“ - посветен на 112 г. от освобождението на Родопите от турско робство и 146 г. от освобождението на България от турско робство - март, Смолян, връх Средногорец, ТД СПВ „ГИД“ - гр. Смолян

Състезание по спортно ориентирание за купа „3-ти март“ - 3 март, по наредба, СКО „Плевен“ - ТД „Кайлъшка долина“ - гр. Плевен

Честване на 122 години от основаването на ТД „Трапезица - 1902“ - фотоизложба и концерт на художествените състави на дружеството и гости - 15 и 16 март, Велико Търново, ТД „Трапезица-1902“ - гр. Велико Търново

б.р: Възможни са текущи промени в НКП

И тази година по традиция на 13 януари Българският туристически съюз (БТС) отбелязва 161 години от рождението на Алеко Константинов - Щастливец - патрон на съюза и основоположник на организираното туристическо движение в България. Тържеството се състоя пред бюст-паметника на Алеко Константинов в Борисовата градина в София. Присъстваха представители на НПО, медии, туристически дейатели, членове на оперативното ръководство и на Управителния съвет на БТС.

Председателят на БТС Венцислав Венов приветства събралите се членове на организацията и гости, като ги призова да бъдат „предани на Българския туристически съюз и делото на великия патрон на съюза Алеко Константинов“. Той отправи призив да пазим българската природа и да следваме идеалите, завещани от Алеко.

В словото си проф. д-р Светлозар Елдъров, историк, член на Института за балканистика при БАН, се спря на ролята на Алеко Константинов за основаването на организирания български туризъм. Той цитира част от поканата на Алеко, публикувана във в. „Знаме“ през август 1895 г.:

„... Братя, напуснете навреме вашата жажда за злато, вашата жажда за власт, вашето суетно стремление за първенство, вашето ядовито перо, напуснете меките постилки, излезте из димните кафенета, из пращните улици, напуснете за няколко дни града и дойдете тука, на тази височина, изпитайте поне за кратко време едно истинско чисто

наслаждение и вий ще се преобразите, вий ще станете по-добри, по-здрави, по-уравновесени, по-жизнерадостни.

Алеко Константинов направи истинска културна революция и завинаги преобрази България. Неговият приятел и сподвижник Иван Шишманов го нарича „възпитател на своя народ“. С това Алеко остава в сърцата ни“, завърши проф. д-р Светлозар Елдъров.

На бюст-паметника на Щастливеца бяха поднесени цветя. Любими туристически песни изпълниха певци от хорове „Планинска песен“ и „Планинска песен - Филип Аврамов“.

ЧЕСТИТО НА КЪСМЕТЛИЯТА!

Голямата награда - лек автомобил „Дачия“ сред регистрираните участници със златни значки със 100 печата и 100 марки в Национално движение „Опознай България“ - 100 национални туристически обекта за 2023 година спечели Манчо Маринов (51 г.) от Велико Търново. Ето какво разказа той за читателите на в. „Ехо“.

►► стр. 2

№69

100 НТО ЧИПРОВЦИ

№69

►► 4 стр.

Петър Ванев: Изследване на неизвестното

►► 13 стр.

МЛАДИТЕ ПО СЪПЪКТЕ НА ЩАСТЛИВЕЦА

В рамките на Алековата седмица на 10 януари т.г. в 10-о ОУ „Алеко Константинов“ в Перник се състоя среща по повод 161 години от рождението на писателя. В нея участваха седмодокласници, учители, Гинка Тонева - зам. директор по учебната част, а от централата на БТС - изпълнителния секретар Лъчезар Лазаров, Петя Иванова и Габриела Наджакова.

След прекрасните песни за Алеко, изпълнени от детска вокална група, средношколките представиха важни акценти от биографията на Щастливеца. Връчени бяха грамоти на най-добре представилите се в конкурса за есе на тема „Европейци сме ние, ама все не сме дотам“.

Лъчезар Лазаров връчи грамоти и предметни награди от БТС на тримата най-добре представили се в конкурса. Победител в конкурса е Изабела Костадинова от 7-а клас. Особен интерес

и оживление сред публиката предизвика драматизацията „Бай Ганьо у Иречек“, изпълнена от средношколци по едноименната книга на писателя.

Седмодокласниците отговориха на въпроси на учители, свързани с познанията им и с посещенията им в българските планини. После на свой ред те зададоха въпроси на изпълнителния секретар на БТС. Лъчезар Лазаров представи дейностите в БТС, националното движение „Опознай България – 100 НТО“ и неговия дигитален вариант, възможностите за участие в прояви от Календарния план на БТС (НТП „По съпъките на Ботевата чета – Козлодуй – Околчица, Национален преглед на спортно-туристическите умения и сръчности „Кристален еделвайс“ на яз. Копринка и др.) и в различни форми на ученически туризъм. Срещата завърши с пожелания за бъдещо сътрудничество.

ЕХО

ЕХОЕСЕ

„ЕВРОПЕЙЦИ СМЕ НИЙ, АМА ВСЕ НЕ СМЕ ДОТАМ“

Думите могат да се тълкуват по различен начин. България е била цели пет века под чужда власт и по този начин се прекъсва естествения напредък на държавата. Ние се опитваме да достигнем напредъка на другите страни, които те са градили в продължение на векове. В стремежа си да достигнем този напредък, ние забравяме собствените си морални, духовни и културни ценности. Това е символ на духовна и морална деградация на народа.

Алеко Константинов представя този проблем чрез образа на Бай Ганьо. Той е лицемерен, нахален и невъзпитан. Пример за човек без ценности и с ниска култура – част от българското общество.

Ние, българите, сме част от Европа и се наричаме европейци, но нещо все не ни достига, за да се почувстваме като такива. Европейските страни имат нужда от единение, но ние преди всичко сме българи, народ с велика и славна история. Със собствени културни идеали. Не е нужно да губим нашата национална идентичност, за да се почувстваме европейци на някакво ниво.

Алеко Константинов е защитник на това, че българското трябва да просъществува без фалшивите ценности, главно

причинени от нуждата да достигнем нивото на развитите страни в Европа. Трябва да търсим положителни качества в менталитета на хората в другите държави, „снабдени“ със самочувствието на народ с многовековна история, характерен бит и култура. Високи постижения в науката, изкуството, спорта, музиката и традициите.

Ако си върнем тези качества, които сме градили с векове, тогава България ще тръгне напред и ще бъде обединена. Хората ще се завърнат в родината и ще са горди, че са българи. Ние можем да бъдем независеща от другите държави, тъй като имаме нужните умения и качества за развитие на родината ни.

В миналото другите държави по света са имали нужда от помощта ни – финансово, също са внасяли различни продукти с произход от България. Сега, за съжаление е точно обратното. Ние сме зависими от тях.

Преди сме се радвали на успехите на „братята“ си и сме били горда нация. Сега всеки завижда на другия. Срамуваме се от родината и от самите нас. В близкото

минало нацията ни е била горд член на Европа и другите страни са ни се възхищавали на успехите, които имаме.

Ние, българите, сме народ с мисия. Трябва да се борим, за да върнем славата си отново и по този начин да сме горди българи пред Европа и света!

Есе на Изабела КОСТАДИНОВА - 7-а клас в Х-то ОУ „Алеко Константинов“ - гр. Перник

ЕХОКонцерти

ПРАЗНИК С ЛЮБИМИ ТУРИСТИЧЕСКИ ПЕСНИ

Пред многобройна публика в Националния музей „Землята и хората“ през декември м.г. се състоя традиционният Коледен концерт, организиран от ТД „Сдружение на туристическите хорове в България“ (СТБХ) с подкрепата БТС. Той бе открит с изпълнения на Хайгашод Агасян. Певческото изкуство на хорове – участници превърна изврата във вълнуващ празник на коледния дух и внесе празнично настроение в публиката.

Изпълнителният секретар на БТС Лъчезар Лазаров поздрави певците лично и от името на УС на БТС. Поздравления бяха поднесени и от Зорница Радонова - председател на СТБХ и Атанас Сивков - член на УС на БТС. В концерта участваха хор „Планинска песен“, Мъжка вокална група „Вежен“ – Тетевен, хор „Осоговско ехо“ – Кюстендил, хор „Кайлъшко ехо“ – Плевен, хор „Иван Апостолов“ – Петрич, хор „Планинска песен“ – Филип Аврамов и неговият йодлеров състав. Те изпълниха любими популярни туристически песни като „За теб, България“, „Походна песен“, „Мальовица“, „Мусала“, „Бояна“, „Моя страна, моя България“, „Елхови лес“, „Ехо, туристи“ и др.

За финал на концерта всички хорове изпяха заедно емблематичната песен „Българийо, моя“.

ЧЕСТИТ ЮБИЛЕЙ!

Един от доайените на алпинизма и състезателното катерене у нас - проф. Малчо Малчев, през януари чества своята 80-годишнина. Преподавател в Шуменския университет е доктор на педагогическите науки. Завършва първото си висше образование във Висшия институт за физическа култура в София, специалност „Туризм, алпинизъм и ориентирание“, а второто - във Великотърновския университет. Там учи „Културно-историческо наследство/Културен туризъм“.

Проф. Малчо Малчев е дългогодишен председател на алпийския клуб при ТД „Мадарски конник“ – гр. Шумен, както и директор-преподавател в Комплексна школа по ориентирание и алпинизъм към ОС на БТС – гр. Шумен.

Съществен е приносът на проф. Малчев в развитието на детско-юношеското състезателно катерене. Той създава и две национални системи за подготовка по състезателно катерене и алпинизъм. Проф. Малчо Малчев е „Заслужил майстор на спорта по алпинизъм“ и „Заслужил треньор по алпинизъм“. Дългогодишен член на Бюрото на Българска федерация по алпинизъм и треньор на национални отбори по алпинизъм и състезателно катерене. Участва в съставите и ръководи няколко експедиции в Кавказ, Памир, Хиндукуш, Монголия и др. Има осъществени над 200 изкачвания в нашите и чужди планини от различни категории на трудност. Проф. Малчо Малчев е българинът с най-много изкачвания на първенеца на Европа връх Елбрус – 7 пъти.

ЧЕСТИТО НА КЪСМЕТЛИЯТА ОТ ГОДИШНИТЕ НАГРАДИ НА БТС!

от стр. 1

„Живее във Велико Търново и съм общ работник в производствено предприятие. Повече от 10 години участвам в движението „Опознай България – 100 национални“, най-вече заради интереса ми към българската история. По-късно започнах да събирам печати и марки. Първоначално пътувах неорганизирано, после чрез туроператорски фирми. Посещенията обогатиха познанията и възприятията ми – видях доста интересни и красиви места в България. Голяма част от обектите на движението посетих неколкостранно и съм впечатлен от онези, в които има развитие и надграждане – например благородената пътека към средновековния град Мисионис край Търговище, пътеката към пещера „Снежанка“, Археологическият резерват „Абритус“ до Разград, римската крепост „Нове“ край Свищов.

Особено ме очарова красотата на пещерите „Свева дупка“ и „Ягодинска“, но, за съжаление, на другия полюс е пещера „Магурата“...

Е, разбира се, има какво още да се желае – в някои обекти липсват марки, други не работят в събота и неделя, за трети е необходима повече прагматична информация, например тази как да стигнем до гробищата край село Мезек.

А на читателите на „Ехо“ пожелавам да видят обектите

от списъка на движението „Опознай България – 100 НТО“, не заради печатите, а за да опознаят историята и природата на родината ни. Защото народ без минало няма бъдеще.“

65 години туристическо хорово пеене в България
95 години от рождението на Маестро Филип Аврамов
ФИЛИП АВРАМОВ В МОИТЕ СПОМЕНИ

В тази юбилейна за нашия Маестро година, когато се навършват 95 години от рождението му, все по-често ще се сещаме за неговата въздействаща и удивителна личност. Истината е, че откакто си отиде, той не е напуснал сърцата ни. След като през 1986 година постъпих на работа в БТС, с него станяхме особено близки, споделяхме какво ли не – от служебните проблеми, които не бяха малко, до личните. През 1989 година се проведе концертът на хор „Планинска песен“ в зала 1 на НДК, който беше авторски и посветен на 60-годишнината на Маестрото. Мотото му бе „България моя“. Спомням си, че залата беше претъпкана – в буквалния смисъл на думата. До такава степен, че ние, щатните служители, стояхме прави от страни или насядали по стълбите. Съвсем смело мога да кажа, че за това време този концерт беше истински фурор! Още си спомням бурните аплодисменти и дългите бисове. А Маестрото – той беше във вихъра си! По-щастлив, по-одухотворен, възторжен и удовлетворен като творец след това не съм го виждала! Може би такъв е изглеждал и в онези 1959 година, когато създаде първия хоров състав „Планинска песен“. Той живееше с проблемите, с тъгите и радостите на певците, те му бяха като деца. И бе неизменно

с тях, обмисляше по какъв начин да развива състава, да разнообразява репертоара му. Много добре помня как в беседката на местността „Офелиите“ срещата между проф. Дойно Дойнов, Филип Аврамов и Стефан Груев роди Националния песенен празник „Песните на България“. Първото му издание стана факт доста скоро след това през 1988 година. Много малко време бе нужно впоследствие да се утвърдят и регионалните

песенни празници в Плевен, Пловдив и Стара Загора. И навсякъде там усмихнат, лъчезарен, раздаващ не само музика, но и много обич – това бе Маестрото. А вечерите с него... Всички помним романтичните вечери, когато, събрани в някоя хижа или ресторант, пеехме любимите песни. Той умееше да ни събира, да ни сдобрява, да създава настроение, носеше в себе си и един, в добрия смисъл на думата, бохемски дух, който завладяваше всички. Маестрото

знаеше как да ни обича, как да ни накара да го обичаме, как да ни раздава надежда. Кой не помни многобройните дни и вечери в хижа „Планинска песен“ – това си бе неговата любима хижа. Там той изнасяше своите импровизирани концерти. Един от тях е силно се е запечатал в паметта ми. Борис Стрински, Михаил Люцканов (бате Мишо) и Филип Аврамов, известни сред туристическите среди като „Тримата тенори“, поднесоха такова невероятно

музикално изпълнение, че всички присъстващи и гости на хижата дълго и заслужено ги аплодираха. Такъв си беше Филип Аврамов – отдаден на песента, на музиката, на красивото изкуство. Той просто обичаше хората, затова и творчеството му бе истинско, богато, необятно, докосваше най-нежните страни на човешката душа.

Последният ми спомен за него е свързан, за съжаление, с неговата кончина. По някаква ужасна ирония на съдбата Филип си отиде на моята родена дата – на 17 юни, през 1997 г. Много ясно си спомням онези ден, когато колегите се събраха, за да ме поздравят. През цялото време поглеждах към вратата, очаквах го да влезе. Но той така и не се появи. Едва по-късно научих, че е напуснал този свят. Колегите просто не искали да ми развалят празника, затова не ми бяха казали. Дълго не можех да повярвам, че го няма сред нас. Отиде си в разцвета на творческите си сили. Но пък ни завеща едно завладяващо творчество, толкова много мелодии и текстове, в които остави и частица от себе си. Чрез тях той живее и днес, в сърцата ни!

Зорница РАДОНОВА –
председател на ТД „Сдружение
на туристическите хорове в
България“

С преклонение и гордост отбелязваме 95 години от рождението на Маестро Филип Аврамов – обаятелният човек, певец и творец, създател на повече от 300 планински песни. Но и с малко тъга, защото тази година се навършват 26 години от кончината му. Неговото дело е заветно, изпълнено с любов към родната природа. Прекрасните му мелодии напомнят шума на горите, летежа на орлите, аромата на цветята. И те ще звучат вечно! Не можем да си представим поход в планината или хоров концерт без „Прекрасна си, мила родино“, „Долината на розите“, „Над Маловишки предели“, „Ехото на Пирин до Кавказ“, „България моя“ и десетки други песни, които и днес звучат не само у нас, но и далеч зад пределите на родината. Неговото творчество е неизменна част от песенната съкровищница на България. Освен като

НЕПОВТОРИМИЯТ МАЕСТРО

композитор, той се изявява и в друго поприще, като осъществява голямата си мечта – основаването на туристически хорови състави. Първият – неговия рожба, е създаден в София през далечната 1959 г. и носи името „Планинска песен“. След това възникват плеяда туристически хорове към туристическите дружества в страната. Техният брой бързо надминава 70, за да достигне 78. Част от тях съществуват и до днес. Затова Маестро Аврамов се смята за вдъхновител и създател на туристическото хорово пеене у нас. Много са планинарите, алпинистите, любителите на природата, докоснали се до неговата обаятелна личност на творец, диригент, но и на земен човек, влюбен по детски в красотата на българската природа. С неговите прекрасни мелодии звучат майсторските стихове на изявени български поети като Стефан Станчев, Ламар, Евтим Манев, Игнат Игнатов. Съществена част от дейността на Маестрото е и фестивалът на туристическата песен „Песните на България“, чието първо издание е през 1988 година. В неговото осъществяване през годините активно участва и юристът и дългогодишен туристически деятел Димитър Гочев. Благодарение на

Сдружението на туристическите хорове в България този фестивал се провежда и до днес.

Много планинари у нас знаят, че построяването на хижа „Планинска песен“ на Витоша е дело на Маестро Филип Аврамов. На фасадата ѝ има вградено петолиние, а паметникът пред хижата напомня за тази бележит личност на поколенията. Всяка година там звучат любими планински песни.

За многостранната си дейност на талантлив музикант и творец и за цялостното му творчество Маестрото е награждаван с много държавни отличия, ордени и медали. Носител на много от тях е и хор „Планинска песен“ – неговият обичан хор.

Невероятни са спомените у нас, неговите хористи от хоровия състав, от походите ни в планините и магичните вечери край огньовете с любимите туристически мелодии. Незабравими остават и турнетата на хора

в Германия и балканските страни.

Годините се нижат неотменно, но създаденото от Маестро Филип Аврамов остави светла диря в песенната съкровищница и музикалната културна история на България.

проф. Боряна ЧОЛЕВА - дългогодишен
хорист в хор „Планинска песен“ и „хор
„Планинска песен – Филип Аврамов“

ПОКАНА ЗА ОБЩО СЪБРАНИЕ от Управителен съвет на ТД „Родопей“ - с. Ягодина

Съгласно чл. 26 от ЗЮЛНЦ и чл. 24, ал. 1 от устава на сдружението Управителният съвет свиква общо отчетно-изборно събрание на 20.04.2024 г., в 10:00 часа в заседателната зала на кметство Ягодина, с. Ягодина, община Борино, област Смолян, при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Приемане на нови членове и прекратяване на членство в сдружението;
2. Приемане на отчет за дейността на сдружението за 2023 година;
3. Приемане на отчетен доклад на Контролния съвет за 2023 година;
4. Приемане на годишния счетоводен отчет на сдружението за 2023 г.;
5. Приемане на Календарен план за дейността на сдружението за 2024 г.;
6. Приемане на проектобюджет на сдружението за 2024 г.;
7. Приемане на промени в Устава на сдружението;
8. Освобождаване на член от УС и избор на нов;
9. Избор на делегат за ОС на БТС през 2024 г.;
10. Разни.

При липса на кворум, на основание чл. 27 от ЗЮЛНЦ, Общото събрание ще се проведе в същия ден от 11.00 часа, на същото място и при същия дневен ред и ще се счита за законно, независимо от броя на присъстващите членове на сдружението. Поканват се всички членове на сдружението да участват в Общото събрание.

Управителен съвет на ТД „Родопей“ - с. Ягодина

ПОКАНА ЗА ОБЩО СЪБРАНИЕ от Управителния съвет на ТД „Черноморски простори“ - гр. Варна

Управителният съвет на ТД „Черноморски простори“ - гр. Варна, на основание чл. 26 от ЗЮЛНЦ свиква Общо събрание на 20 февруари (вторник) 2024 г. от 17:00 часа във Варна, ул. „Генерал Столетов“ № 3, етаж 2 и на основание на решение на УС на ТД от 10.12.2023 г. при следния:

ДНЕВЕН РЕД:

1. Отчет за дейността на дружеството през 2023 г.
2. Приемане на финансов отчет за 2023 г.
3. Отчет на Инспектората за 2023 г.
4. Приемане на календарния план и бюджета за 2024 г.
5. Избор на делегати за ОС на БТС, БФТ, БФТВ за 2024 г. и представители за Младежкия форум към Община Варна.
6. Разни (приемане на нови членове, за членския внос, членските карти, наемите на имуществата и други).

Поканват се всички членове на дружеството (редовно отчетени за календарната 2023 г.) да присъстват лично или чрез упълномощени представители. При липса на кворум ОС ще започне един час по-късно. Мястото не се променя.

Управителен съвет на ТД „Черноморски простори“ - гр. Варна

ПОКАНА

На 03.03.2024 г.

Сдружение „Български туристически съюз“, ТД „Родопей“ и кметство с. Ягодина организират туристически събор в чест на 146 години от освобождението на България от турско робство, 129 години организиран туризъм в България и 22 години от създаването на Сдружение „Туристическо дружество „Родопей““ - с. Ягодина

ПРОГРАМА:

10:00 ч. – Състезание по скоростно пешеходно изкачване на връх „Св. Илия“.
10:30 ч. – Тръгване на участниците в похода от центъра на с. Ягодина и изкачване на връх „Св. Илия“.
13:00 ч. – Тържествено слово по случай 3-ти март и гърмене на топчето.
13:30 ч. – Обяд, осигурен от ТД „Родопей“.
14:30 ч. – Спортно-туристически състезания.
15:30 ч. – Награждаване на първенците от състезанията и закриване на празника.

Желаещите да участват в състезанието по скоростно изкачване на връх „Св. Илия“ да се запишат на телефони:
0895 658558 и 0895 658550.

ЗАПОВЯДАЙТЕ НА ПРАЗНИКА !!!

№69

ЧИПРОВЦИ – ОГНИЩЕ НА РОДОЛЮБИЕ И ВЪЗРОЖДЕНСКИ ДУХ

№69

Община Чипровци е разположена в северното подножие на Западна Стара планина. Оградена е от реките Лом, Лопушанска Огоста и билото на Чипровска планина. Общинският център – град Чипровци, е в подножието на връх Три чуки (1938 м), а склоновете на Язова планина се спускат до праговете на самите къщи. Има изглед към билото на чипровския дял на Стара планина, по което преминава граничната бразда с Република Сърбия. Чипровци е на 35 км от областния град Монтана и на 155 км от София. Близко е до комуникационната ос Международен транспортен коридор № 4 (Видин-Монтана-София). Намира се на 550 м н. в., с източно изложение, релефът му е планински и полупланински и е разположен в живописната котловина на Чипровска река. Зимата е мека, а лятото – прохладно.

Историческият музей

В гр. Чипровци е основан през 1988 г., по повод честването на 300-годишнината от избухването на Чипровското въстание. Намира се на централния площад в града. Включва разделите: „Чипровският металодобив“, „Чипровска златарска школа“, „Чипровци през XVII век“, „Килимена зала“ и „Възрожденско изкуство“. Експозиционната площ в основната сграда започва с археологически находки, чиято датировка обхваща хронологически период от бронзовата епоха до Късното средновековие. Първата зала е посветена на рударството; представени са отделни етапи на рудодобива и рудопереработката с акцент върху новите технологии, донесени от саксонски рудари. Във втората зала са показани произведения на Чипровската златарска школа (XVI - XVII в.) и тяхното разпространение в европейски мащаб. Третата зала представя мястото и ролята на католицизма в живота на чипровчани през XVII в. - просветна дейност, дипломатическа и мисионерска активност на местното висше католическо духовенство, избухване и ход на Чипровското въстание и последващите го миграционни движения в днешните румънски и хърватски земи. В четвъртата зала са проследени основните периоди в развитието на чипровското килимарство. А в петата е експонирана църковна живопис. **Етнографската експозиция** на музея се помещава в Катеринината къща, където е и единствената в България жива колекция с растения за багрение на вълна за килимите. Има и изложба, представяща бита и обичаите на торлаците. В Пунковата къща се разполагат временни изложби. Музеят е под номер 69 в списъка на стоте национални туристически обекта.

Чипровският манастир – символ на родолюбие

В подножието на Язова планина, на 7 км. от Чипровци и на 30 км. от Монтана се намира Чипровският манастир „Св. Иван Рилски“ - огнище на църковното дело. Възниква през IX - X в., когато са съградени множество църкви и свети обители. За светата обител през Второто българско царство яснота дава известие на Григорий Цамблак, според който във Видинското царство има най-много църкви и манастири.

Съществува легенда, според която след неуспеха на въстанието на Константин и Фружин (военна кампания през 1404 или 1408 г. за отхвърляне на османското господство в Източните Балкани) Константин намира убежище в Чипровския манастир, където прекарва последните години от живота си. (Константин II Асен е син на видинския цар Иван Срацимир, а неговият първи братовчед княз Фружин е син на цар Иван Шишман). През това време монасите му носели вода от близък извор, наречен днес Царев кладенец. Предполага се, че скоро след кончината на Константин манастирът е разграбен и опожарен от османците - първото от поредица опустошавания, на които е подложен през следващите векове.

По-късно светата обител е съградена наново в скалиста височина в Чипровската клисура и се превръща във важен център на католицизма по българските земи. По онова време в него е създадено училище за обучение

на бъдещия висш клир. В него първоначалното си образование получава Петър Богдан Бакшев – блестящ водач, дипломат и политик. За учебното дело в Чипровския манастир по време на османския период Димитър Маринов пише: „Тоя манастир през всичкото това тъмно време е бил единственото огнище на черковно-училищното дело в този край. В него се стичали момци отвсякъде из околните села, за да се учат на книга. Като свършвали книгата ... тия момци се връщали по селата и ставали даскали, а после и попове... От там е останала думата „Он ходи на поп“.

Манастирът играе ключова роля в Чипровското въстание от 1688 г. Бунтът е подет от жителите на Чипровци, Копиловци, Железна и Клисурса. Към него се присъединява население и от други градове и села, той се превръща в един от най-големите бунтове против османската власт. Чипровският манастир става убежище и опорен пункт на съпротивляващите се българи. Според предание, Чипровската чудотворна икона „Св. Богородица“ проплаква два пъти, за да предскаже фаталния край на начинанието. Впоследствие светата обител е разрушена, град Чипровци и околните села са унищожени, а местното население е принудено да се изсели от родните си места. Унищожена е богатата манастирска библиотека с безценни литературни произведения, както и ценни икони и реликви.

В началото на XVIII в. обителта е възстановена от православни българи, завърнали се от чужбина. Те я преустроят по изискванията на своя обред. Важен момент в историята на манастира е решението на руския император Павел I през 1800 г. да дари на Чипровския манастир престолно евангелие със сребърен обков. Днес то се съхранява в Националния исторически музей.

Шест години след дарението на руския император обителта за пореден път е нападната от османците, предвождани от

берковския бей Юсуф, но там те не намират укрити бунтовници. Разгневени, османците отново ограбват и опожаряват манастира, а монасите подлагат на жестоки мъчения. Не след дълго същият Юсуф паша е принуден от султан Махмуд II да възстанови разрушения манастир, след като местните жители отправят молба до османския владетел. В следващите седемдесет години Чипровският манастир „Св. Иван Рилски“ още няколко пъти е разрушаван и възстановяван, защото за пореден път играе ключова роля в събития като Манчовата и Върбанпенювата буна, като дава подслон на хиляди въстаници.

В сръбско-турската война през 1876 г. участват и български доброволчески чети с немалко чипровчани. Чети-те на Панайот Хитов и Филип Тотю преминават Балкана и пристигат в Чипровци. Местното население ги посреща с еуфория, но радостта им е помрачена от вестта, че към обителта от Берковска идва османска войска. Четите се отправят към манастира и няколко дни водят тежки сражения срещу Берковския турски гарнизон. Като видели, че подкрепа от сърбите не идва, а броят на противника все повече се увеличава, четниците напускат манастира и се оттеглят в Сърбия. За шести път манастирът е ограбен и опожарен, а обителите му – избити.

В архитектурно отношение светата обител днес се състои от църква, два параклиса и триетажна кула-камбанария. **Манастирската църква на „Св. Иван Рилски“** е построена в началото на XIX в. и е обновена през 1829 г. Тя има великолепен иконостас. Впечатляваща е триетажната кула-камбанария в източната страна на

манастирския двор. Първите й два етажа са построени преди Освобождението, а третият е граден през XX в. и служи за камбанария. В приземния етаж се намират костница на загиналите монаси и бунтовници в Чипровското въстание. До нейния вход има паметна плоча на известни български дейци като Петър Парчевич, Георги Пеячевич, Панайот Хитов и др. На втория етаж се помещава параклисът „Св. Анастасий Александрийски“, направен след Освобождението и посветен на Царя Освободител. Стените му са украсени със стенописи. От камбанарията се разкрива чудесна панорама, за която Иван Вазов пише: „Няма по-приятно нещо за туриста, за поета, за любителя на природата, отколкото да пътува на кон из чудните самотии на тоя лабиринт от благодат божия! Ту се намериш в някоя глуха гора, ту се озовеш в една очарователна, живописна долина, прилична на аркадска идилия, ту газиш бистро поточе и пак се омъкваш в гъста гора, ту ти се лъсне пак шумящата Огоста и ти възхитен вървиш надлъж по лакатущните й брегове, додето над зелените върхове на горите ти се мерне, като някоя алпийска вила, усамотено манастирче, което приветливо поглежда към тебе и те кани да се отбиеш в гостоприемната му пазва и да вкусиш половината час от безбурния покой на оградата му. Това е Чипровският манастир.“

В манастирския комплекс се намират и няколко стари надгробни паметници на българипатриоти и просветители, както и голям оброчен кръст, за който се предполага, че е от XIV век.

Чипровският манастир е хлядолетно просветно и културно огнище, закрилник на борци за свободата на България и пример за силата на българския възрожденски дух. Многократно разрушаван през годините, той отново е възстановяван в потвърждение на това, че изграденото с вяра и упование в бога никога не може да бъде унищожено.

ТД „ТРАПЕЗИЦА-1902“ ВЪЗСТАНОВИ СВОЯ ЮНОШЕСКИ ТУРИСТИЧЕСКИ КЛУБ

Туристическо дружество „Трапезица-1902“ е организация с дейност, ориентирана към широки обществени групи. С утвърдените си традиции дружеството заема важно място и има ценен принос към културния живот на старата българска столица и района. Поддържането и устойчивото развитие на Еко-зона „Ксифор“ е сред приоритетите на нашата обществена организация вече 120 години. Възстановена и развита е благотворителната идея „Коледен благотворителен бал“

на основателите на дружеството от началото на миналия век, чрез която е построена и първата туристическа хижа в България на хълма Царевец и открита на 24 май 1922 година. Благотворителният коледен бал днес има своя съвременна история с реализирани значими събития. На традиционния благотворителен бал през декември 2023 г. бе събрана сумата 8210 лв., която ще бъде използвана за инициативите **възстановяване на юношески туристически клуб (ЮТК) към**

дружеството и младежки туристически поход Ком-Емине. Идеята е произлязла от дългогодишните ни партньорства с учебните заведения във Велико Търново. Ръководител на ЮТК към ТД „Трапезица-1902“ е Данаил Христов, клубът вече има изготвен календарен план за 2024 г. Юношеският туристически съюз е основан през 1911 г. Учениците чрез своите дружества в страната развиват активна туристическа и излетна дейност. В откритата през 1905 година безплатна ученическа спалня се настаняват стотици деца и младежи от страната.

„През 1911 г. група ученици туристи от Русенската мъжка гимназия, членове на дружество „Геолог“, посещават Велико Търново. Още с идването си в старата столица те разглеждат Трапезица и се настаняват в безплатната ученическа спалня. Председателят на дружество „Геолог“ се среща с председателя на дружество „Трапезица“ арх. Георги Козаров. Разговорът насочва Хелмуд Брокс да създаде младежко туристическо дружество в Русе по подобие на дружество „Трапезица“. Този факт се потвърждава и от друг участник в екскурзията - Васил Кулев. По-късно дружество „Геолог“ се преименува в ученическо туристическо дружество „Дунав“, а след това в Юношески туристически съюз. По този начин дружество „Трапезица“ оказва влияние за разрастване на туризма и дооформяне на дружество „Геолог“ в Русе.“ извадка от книгата „100 години ТД „Трапезица - 1902“

Първият младежки поход Ком-Емине е проведен през 1960 г. от учителя Любомир Войников и ученици от Втора смесена гимназия във Велико Търново, които за 48 дни преминават по билото на Стара планина до нос Емине. Походът е под патронажа на вестник „Ехо“. На връх Свети Никола главният редактор на списание „Турист“, поетът Стефан Станчев посвещава своето стихотворение „Походна песен“ и с музиката на Филип Аврамов се създава марш на похода.

ПОХОДНА ПЕСЕН

На походниците от Тимок до Емине

От Тимок вървим все нагоре
по родния снажен Балкан
и той ни омайва с простора
от слънцето цял осеян. Припев:
Прекрасна си, мила Родино
от Тимок до Черно море! Ехо!

И ден подир ден окрили
възлизаме връх подир връх.
Родино, от теб заплени
с радост поемаме дъх! Припев

Омайва ни пътя чудесен
по твоя хайдушки гръбнак,
а стигнем ли Емине с песен

ще викнем от родния бряг.
Припев

Прекрасна си мила Родино,
когато човек те обзрے,
с Балкана и твоите градини
от Тимок до Черно море! Припев

С широката обществена подкрепа и личния принос на всеки от нас осъществяването на благотворителните инициативи **младежки туристически поход Ком-Емине и възстановяване на юношески туристически клуб към дружеството** ще допринесе за развитието и възпитанието на младежта в клуба за пълноценен отдих и практикуване на туризъм, спорт и изкуство сред уникална и красива през всички сезони природна среда, като наша основна грижа и отговорност за младото поколение. **Разчитаме на Вашата съпричастност и щедрост!**

Дарителска сметка:

ТД „Трапезица - 1902“ с IBAN: BG35 UNCR 9660 1093 6537 10 BIC: UNCRBGSF; УниКредит Булбанк - гр. Велико Търново

За информация:

trapezitca_1902@abv.bg
GSM: 0896 64 77 78 – секретар
Георги Димитров

„ПРЕЗ ОБЕКТИВА НА МЛАДИТЕ ХОРА“

Много ученици, учители и ръководители на образователни институции, центрове за подкрепа на личностното развитие и представители на туристически дружества стартираха новата година с участие в Младежки филмов фестивал „През обектива на младите хора“, който се състоя от 3 до 5 януари 2024 г. в зеленото сърце на България – град Чепеларе. Събитието бе реализирано от Сдружение „Знам и мога“ по проект на програма Еразъм+.

Целта на фестивала бе насърчаване, ангажиране и приобщаване на младите хора към гражданска активност. Проведах се различни дейности - срещи, дискусии, обсъждане на социални теми, които най-много ги вълнуват. Осъществено бе създаване, заснемане и показване на лично заснети кратки (5-8 минутни) непрофесионални видеа.

Тези дейности послужиха за включване на младежите в непосредствено преживяване на проблемите, които пряко

ги засягат и биха искали да разрешат. По този начин, в рамките на процеса „отдолу-нагоре“, те бяха овластени и ангажирани ефективно, тъй като проблемите, които показаха, бяха актуални и важни за тях. Фокусирането върху въпроси, пряко свързани с опита на младежите, увеличи максимално тяхната ангажираност с гражданските проблеми, върху които те избраха да базират работата си. Форумът се превърна в една своеобразна дискусия за ценностите и вълненията на нашата младеж.

Сред голямото разнообразие

от тематики намериха място и теми за значението на природата като учител и лечител, забележителности в нашата родина, героичното ни минало. Особено вълнуващ и сред наградените бе филмът „Ботевият дух в сърцата на младите“ на ученици от СУ „Никола Войводов“ в град Враца, чрез който те представиха по своеобразен и неповторим начин ентузиазма, емоциите и преживяванията си по време на НТП „По стъпките на Ботевата чета Козлодуй - Околчица“. Много разкази и спомени от годините и преходите ни върнаха към общи преживявания, преодоляване на трудности, взаимно подпомагане и изграждане. Събудихме интереса и очакваме нови попълнения в редиците на учениците, поели по стъпките на Ботевите четници. Нашият домакин и съорганизатор на проявата Сребра Илчевска

отправи покана за участие в традиционния туристически поход по случай 3 март с изкачване на връх Мечи чал. Проведахме разговори за бъдещи съвместни прояви на туристически дружества и училища, обмяна на опит

в работата с учащите, влиянието на природата и планинарството за формиране на ценности и преодоляване на негативни прояви сред младите хора.

Участниците се запознаха и със забележителностите на град Чепеларе. Посетихме Музея на родопския карст, уникален по вид не само у нас, но и в Балканския полуостров и Европа, Музея на спорта и ските, паметника Малката Шипка. Разделихме се с безкрайна благодарност към Румяна Шаламанова и нейният екип от Сдружение „Знам и мога“ за поканата и прекрасното проведените дейности, както и към Сребра Илчевска от ЦПЛР ОДК - Чепеларе за топлия и радушен прием, всеотдайността и добрата организация на форума.

Марияна ИЛИЕВА и ученици участници от ТД ПЕС „Мусала“ - Самоков

ПОГЛЕД КЪМ ДЕВЕТ ПЛАНИНИ

Маршрут: село Ковачевци – село Сирищник – екопътека „Поглед към девет планини“ – връх Сирищнишка Рудина – 3 часа

Маршрутът е подходящ за всички сезони. Намира се в планинския дял Рудините на планината Кървав камък, част от физико-географската област Краище.

Исходен пункт е село Ковачевци. Името му се среща за пръв път през 1576 г. като Ковачова. Предполага се, че е свързано с ковашкия занаят, а ковачът, за когото разказва легенда, живеел в махала Ковачева падина на днешното с. Ракиловци. Името Ковачевци се споменава и от чужденци - пътешественици, преминавали през неговото землище – Ами Буче, Феликс Каниц, проф. Константин Иречек и др. Днес центърът на Ковачевци придобива нов архитектурен облик, възраждащ самобитните традиции на този район.

Исторически забележителности и археологически паметници

Руини на антично селище и антична вила рустика в м. Падина, разположени на 300 м западно от селото, върху площ от 20 дка. На платовидна равнина по десния бряг на р. Светля, при обработка на почвата са разкрити дебели стени от ломен камък и хоросан, керемиди, тухли, долиуми, бронзови монети, парчета от битова и строителна керамика.

Античен некропол в м. Чукуето в западната покрайнина на селото, над античното селище. Тук в миналото се е намирала надгробна могила, разкривани са и единични погребения. Открити са и три гробници, едната от които засводена, добре запазена, но празна.

Интерес за туристите представляват **енорийският храм „Св. св. Кирил и Методий“**, новостроящите се сгради на Националния детски екологичен комплекс „Ковачевци“, **ваканционното селище „Св. Никола“** в северозападния край на язовир „Пчелина“ и др. От Ковачевци и от съседното село Сирищник може да се организират едноточни туристически маршрути (разстоянието между двете села е около 300 м).

Предложения за туристически маршрути:

* На 2 км южно от Ковачевци е разположено с. Ракиловци. Непосредствено над селото се намира най-високият връх на югоизточното било на Рудините – Ракиловско пладнище (1155 м). Изкачването до него отнема

45-50 минути.

* На 1 км южно от Ковачевци се намира язовир „Пчелина“ – истински рай за любителите на риболова и водните спортове.

* За 1.15 часа от центъра на с. Сирищник по маркираната екопътека „Поглед към девет планини“ се стига до най-високия връх в Рудините – Сирищнишка Рудина (Голема Рудина – 1172 м).

* За около 1.30 часа от центъра на Сирищник, покрай х. „Джамен“ може да се отиде до Горноврабчанския манастир „Св. Възнесение Господне“.

* За около 2 часа от центъра на Сирищник, през с. Светля и с. Чепино може да се посети Чепинският манастир „Св. пророк Илия“.

Нашият маршрут

започва от северния край на с. Ковачевци. Поема се по шосето в северна посока (срещу течението на р. Светля) към с. Сирищник. След по-малко от 5 минути ходене вече сме в землището на полупланинското село Сирищник. Самото му име подсказва, че в миналото Сирищник е било център на обширен скотовъден район, в който са се произвеждали големи количества млечни продукти. Сирищник е старо българско средновековно селище. След завладяването на Краище от османците областта била разделена на три части (нахии) – Кюстендил, Горно Краище и Сирищник. В по-късен етап нахиите Сирищник и Горно Краище били обединени. Новосформираната нахия Сирищник с Горно Краище обединявала селищата на днешните общини Земен, част от Брезнишко, централната част на Краище, заедно с Босилеградско.

Исторически забележителности и археологически паметници:

Тракийска надгробна могила в началото на селото, вляво на шосето, водещо към неговия център.

Тракийско скално светилище в най-горния скален венец под вр. Сирищнишка Рудина. Районът е труднодостъпен и заобиколен с нискостеблена дъбова гора. Светилището представлява монолитна скална грамада, върху която са изсечени широка ниша и улеи за изтичане на кръвта на жертвени животни.

Антично укрепление със стражеви пост на вр. Сирищнишка Рудина. Представлява нисък

крепостен зид във формата на подкова, защитена откъм югоизток. Укреплението е изградено от ломени варовикови камъни без хоросанова spojka.

Руини на антично селище в м. Крънчов дол, високо върху левия бряг на р. Светля, на 2.5 км североизточно от селото.

Останки от късноантична и средновековна крепост Градището (около 2 дка) в м. Ушите, на 1.5 км западно от настоящия селищен некропол, под югоизточния хребет на вр. Сирищнишка Рудина. Последните археологически материали доказват съществуването на крепостта и през времето на Средновековието. Градището в м. Ушите принадлежи към цялостна система крепости, охранявали античните пътища от долината на р. Струма и вътрешността на Краище към северозападния Дунавски лимес на римските военни гарнизони по южния бряг на р. Дунав.

Останки от късноантично и ранносредновековно селище в махала Соколица (днес почти

След могилата пътят продължава към центъра на Сирищник. При сградата на кметството и паметника на загиналите воители пътят се разделя в три направления. Нашият е наляво от паметника, в посока към ловна хижа „Джамен“. От центъра на селото, покрай коритото на Сирищнишка река е прокаран асфалтов път, който води до хижата – 3.5 км. Още от древността покрай реката е преминавал кервански път, който превалел седловината между върховете Сирищнишка Рудина и Джамен, след което по коритото на р. Матковица е слизал към Дивлянската котловина. Пътят е известен с названието „Керванджийски проход“. Този проход разделя вододелното било на планинския дял Рудините на северозападно и югоизточно. Хижа „Джамен“ е построена на седловината между споменатите два върха в красива местност, заобиколена от широколистна гора. Построена е през 1972 г. с доброволния труд на сирищнишки туристи.

На югозапад от хижата в каменит карстов терен е коритото на р. Матковица, която извират от голям карстов извор. Керванският път, минавал по долината й, е съединявал Пернишкото, Радомирското поле и долината на р. Струма със Знеполието, долината на р. Ерма и Поморавието.

Според народно предание в подножието на билния хребет над хижата се намират т.нар. „джамаларски“ гробища. В Краище с думата „джамаларье“ се наричали мъжки маскирани групи от около 10 човека, които през зимата, в т.нар. „мръсни“, „глухи“ и „погански“ дни (от Нова година до Ивановден), посещавали домовете в близките села, за да вещаят здраве, плодородие, приплод и благополучие за къщата и семейството. За

благопожеланията си те получавали различни подаръци, които после разпределяли помежду си.

Най-лесният начин за изкачване на вр. Голяма Рудина (1172 м) е по

екопътеката „Поглед към девет планини“

Тя започва непосредствено от паркинга при селищния храм „Св. Неделя“ в Сирищник, прекосява шосето за х. „Джамен“ и заобикаля останките от крепостта в м. Ушите. По-нагоре, по шосето се стига до параклиса „Св. Николай Летни“, където може да се запасите с прясна питейна вода. Оттук пътеката става доста стръмна и излиза извън обсега на горската растителност. По добре оформената горска пътека човек може да се наслади на красиви панорамни гледки във всички посоки. По едва очертана пътека във високата трева се изкачва билния ръб на хребета. Вдясно от маркираната пътека, почти на самото било, се намират руините на укрепен стражеви пост, а след броени минути се стига до вр. Сирищнишка Рудина. Невероятната панорама от неговото теме компенсира усилията за достигането му.

От който и връх по билото на Рудините да отправите поглед, като на длан се виждат всички близки и далечни върхове, била, хребети и долини по безкрайните простори на Краището. След заслужена почивка на връх Сирищнишка Рудина и разглеждането на величествената панорама, завръщането е по обратния път. Ако разполагате с повече време, може да слезете по долината на р. Матковица и да разгледате Горноврабчанския манастир „Св. Възнесение Господне“.

Петър МУТАФОВ
по пътеводител „Българските планини в Краище“

КНИЖНА ЛАВИЦА

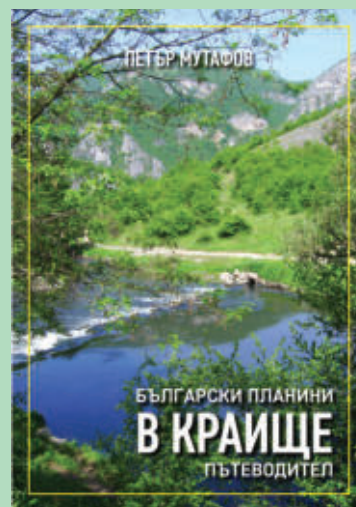

БЪЛГАРСКИТЕ ПЛАНИНИ В КРАИЩЕ

През 2023 г. излезе от печат дългоочакваният пътеводител „Българските планини в Краище“ с автор Петър Мутафов и издател MegaPrint LTD. Пълноцветното издание включва над 50 маршрута в планините Конявска, Земенска, Лисец, Чудинска, Ушинска (Кобилска), Милевска и Кървав камък, всички илюстрирани с карти и фотоси. Пътеводителът съдържа богата информация за историческите, археологическите и природните забележителности в района. Авторът препоръчва да изходите пунктове да се пътува със собствен или организиран транспорт и планински водач. Разпространява се във верига книжарници „Сиела“ и чрез Рекламна къща „Диалок“.

Формат А4, 224 страници.

Цената на пътеводителя „Българските планини в Краище“ е 42 лв.

МЕДИЦИНА В ПЛАНИНАТА

Имунната система на човека (от лат. immūnis – „свободен“) се изгражда постепенно до 3-годишна възраст. Тя не е изцяло придобита и зависи от много външни фактори. Тук идва логичния отговор на един рекламен парадокс – даването на всякакви „имуностимулиращи добавки“ на малки деца и бебета е безсмислено, защото до 3-годишна възраст нямаме имунна система.

За здрав имунитет човекът се нуждае от три прости фактора: слънце, въздух и вода. Така, теоретично погледнато ние, туристите, би трябвало да сме здрави, защото имаме по много от всичко това.

Още в един от първите български лечебници, издаден през 1909 г от йеромонах Неофит Калчев, който е бил и доктор в Преображенския манастир, е казано: „Главата на студено, крака на топло дръж, за да станеш ти здрав, достоен мъж!“

Витамин D е мастно разтворим витамин, който се съдържа в рибеното масло, яйцата и черния дроб. Най-големият естествен източник на витамин D е синтезът му в кожата от холестерола чрез биохимична реакция, която зависи от излагането на слънчеви лъчи (от които ние също си имаме достатъчно). Модерните насоки, че през зимата неговите стойности задължително спадали и трябвало да се пият хапчета, в планината не са валидни, там дори имаме излишък поради отражението на UV лъчите от снежната покривка. Витамин B12 е водоразтворим. Когато нивата на витамин B12 са ниски, почти всички паметови функции могат да бъдат нарушени. Източниците на витамин B12 са главно с животински произход – риба, черен дроб, месо (пилешко, пуешко, говеждо), мляко и млечни продукти, яйца. При дълги преходи тези продукти така или иначе са необходими. Опитите да се пренебрегнат не доведоха до добри резултати.

Човешкият организъм е привикнал към определен обем дневен прием на храна и рязкото му съкращаване може да доведе до нежелани последици у човек, който няма опит и не познава своето тяло. При преход, независимо от достатъчното количество белтъци, мазнини и въглехидрати, индивидът може да изпитва глад, който пък въздейства върху психиката. Недохранването, състоянието на стрес и умора правят човека много по-чувствителен към инфекциозните заболявания, остри дихателни инфекции, маларията и диарията на пътешественика. От друга страна, по-голямата част от човешката еволюция е преминала в среда със сезонен недостиг на храна и диета с високо съдържание на протеини и сложни захари. Мазната храна не е била толкова достъпна, а е много вкусна и именно тя в нашето съвремие създава склонност към преяждане, което е равностойно на хедонизъм (удоволствието като единствена съществена ценност за човека).

Белтъците (протеините)

са необходими за изграждане на тъканите и влизат в състава на множество хормони. Те са от животински и растителен произход, като първите се съдържат в най-много в месото, рибата, млякото и яйцата, а вторите – в хляба, зърнените продукти, бобовите растения и плодовете. Белтъците се разграждат до 20 аминокиселини, от които 10 са незаменими и трябва задължително да се набавят с храната. Богати на всички незаменими аминокиселини са яйцата и по-специално яйчният белтък; млечните продукти и по-специално изварата; месото и по-специално телешкото, пуешкото и пилешкото; соята. Добре е в дневния хранителен режим общото количество на белтъците да бъде около 20%. Белтъчният режим при участници в сложни туристически маршрути трябва да съставлява 140 – 160 г. или по 2 г. на 1 кг. телесно тегло. При разграждането на 1 г. белтък организмът на човека получава 4.1 kcal.

ХРАНЕНЕ И ТУРИЗЪМ

Мазнините

служат като резерв за попълване на енергията и са абсолютно необходими за нашия организъм. Те са животински (масло, мас) и растителни (олио, зехтин). Дневната потребност на туристите от мазнини е 100 – 120 г., а при зимен преход и в арктическите преходи 120 – 150 г., от които 80% да бъдат от животински произход. При разграждането на 1 г. мазнини се получават 9.3 kcal. Мазнините са много важни за дейността от аеробен тип, а аеробната дейност на населението на Европа в последните години се е понижило с 30% и резултатите са очевидни. Мазнините са най-трудни за набавяне извън цивилизацията, но съдържат голямо количество калории. В експедиционни условия се препоръчват тубички с масло, свинска мас или топено масло.

Микроелементите

са химични елементи, които се съдържат в човешкия организъм в много малки количества, но без тях животът е невъзможен. Тук се включват желязо, мед, йод, флуор, кобалт, манган, молибден, селен и цинк. Необходим е обаче много дълъг период на лишения, за да развием дефицит към някой от тях.

Баластните вещества

като целулозата например, имат пряко отношение към перисталтиката на червата и придават обем на изпражненията. Те не се усвояват от нашето тяло, но липсата им може да доведе до тежки последици по време на дълъг преход. Случвало се е да изчакваме хора с проблеми при изхождането десетки и повече минути. При дълги пътешествия се налагат и други драстични мерки.

Витамините

са вещества, които в този си синтезиран и концентриран вид не съществуват в природата. Те нямат никакво отношение към по-леко протичане на преходите. Дори в състояние на пълен глад тялото съхранява запас от витамини за месец, след което започва да страда от тяхната липса, най-напред от група В. Продължителният прием на витамини може да доведе до вредни последици.

Витамините НЯМАТ енергийна стойност.

- витамините не заместват храна-та. Напротив – те не могат да се асимилират без прием на храна; - те не са хапчета, които повишават енергията и не притежават собствена калорийна или енергийна стойност; - витамините не са

заместители нито на въглехидрати, нито на протеини, нито на каквито и да било други хранителни вещества – минерали, вода, мазнини.

Витамините сами по себе си не са елементи на структурите в нашия организъм.

В спорта при краткотрайно натоварване се използват простите захари, които се абсорбират веднага. Един от най-бързите източници на въглехидрати са бананите и това често виждаме по спортните терени. Ако физическата дейност се извършва на открито, енергийният разход се увеличава. 50% от консумираната в тялото енергия се отделя за функционирането на зрителния анализатор, 40% отиват за преработката на храна и само 10% се изразходват за останалите жизнени процеси. 2500 kcal/24 ч. са достатъчни за уседнал труд (2000 kcal/24 ч. за жените). При лека работа вече са необходими 3500 kcal/24 ч. При спортуване 5 дни в седмицата имаме среден дневен разход на калории в рамките на 3250 kcal/24 ч.

Но ако ще ходим на трекинг, ще трябва да си правим резерви. Оказва се, че свинята е най-близка до човека не само по останалите биологични показатели, но и по отношение на аминокиселините – с хапване на малко свинско можем да възстановим повечето от белтъчните загуби при човека, а комплектът за чай или кафе е превъзходно средство за повдигане на духа.

ДА ОБОБЩИМ:

Общият прием на мазнини не бива да се понижава под 10% от общия енергиен прием.

Бързи въглехидрати имаме в рафинираната захар, подсладените напитки, плодови сокове, бонбони, конфитюр, банани.

Бавните захари се съдържат в тестените изделия, хляб, макарони, юфка, картофи, ориз; варива: фасул, грах, леща, плодове. Те съдържат и фибри.

Пълноценни (животински) белтъчини се съдържат в млякото, рибата, яйцата, месото.

Непълноценните белтъчини се съдържат в зърнените храни.

Пълноценни (животински) мазнини се съдържат в маста, лойта, птичите мазнини. Те внасят мастно разтворими витамини, палмитинова и стеаринова мастни киселини.

Сред непълноценните (растителни) мазнини има две незаменими – олеиновата (от която 90% се съдържат в слънчогледовото и маслиновото масло) и линоленова, която се съдържа в млечните, птичите и рибните продукти.

Фосфатидите извеждат холестерола от организма. Те се съдържат в млякото, млечните продукти и растителните масла.

Богати на холестерол са яйцата (жълтък), хайвер, мозък, животински вътрешности (карантия) и мазнини, масло, мас и мляко.

Калий имаме в листните зеленчуци, картофи, зеле, кайсии.

Калций – в зелето, картофите, прасковите, кайсиите, млякото.

Фосфор – в месото, вътрешните органи, жълтък и риба.

Магнезий – в зърнените храни, варивата, плодовете.

Желязо – листни зеленчуци, плодове, черен дроб, далак. Съдържанието му в копривата и спанака се коментира само в легендите – от копривата ще трябва да изяждаме по 4 кг листна маса на ден, а в спанака дори има ензим, който блокира усвояването на желязото.

Иод имаме в морските растения и рибите.

Кобалт – в морски растения и животни, риба.

В картофите се съдържа почти всичко – минерали, аминокиселини, витамини, въглехидрати, мазнини. Вероятно те са най-пълноценната храна, но не бива да се белят, защото по-голямата част от хранителната им стойност се намира в кората.

Огромно количество минерали и микроелементи се съдържат в бирата.

д-р Славян СТОИЛОВ

КАЛОРИЙНА СТОЙНОСТ НА НЯКОИ ХРАНИТЕЛНИ ПРОДУКТИ	
Стойностите са дадени в Kcal	
100 гр. млечен шоколад	530
100 гр. натурален шоколад	480
100 гр. пчелен мед	333
100 гр. сушени кайсии	241
100 гр. сушени сини сливи	240
100 гр. стафиди	269
100 гр. сушени фурми	282
100 гр. печени лешници	685
100 гр. сурови лешници	633
100 гр. орехи	690
100 гр. печени бадеми	597
100 гр. фъстъци	590
Варено яйце	154
100 гр. черни маслини	248
100 гр. вафли	510
100 гр. сухари	282
100 гр. сланина	854, няма въглехидрати
100 гр. свинска мас	976, няма въглехидрати
100 гр. луканка	464
Кока кола 330 мл.	139
Кафе 1 чаша 220 мл.	15.4
Чай 1 чаша 100 мл. с мляко	29
100 мл. ракия	302
100 мл. уиски	286
100 мл. водка, 40%	222
100 мл. червено сухо вино	75
100 мл. вода	няма калории

Христо ДИМОВ: НИЕ, КОРЕСПОНДЕНТИТЕ

Два мандата председател на ТД „Приста“ – гр. Русе, Христо Димов е носител на много отличия на БТС. Близко 40 години той е един от „стълбовете – кореспонденти“ на вестник „Ехо“. Неговата журналистическа дейност минава през издания като в. „Труд“, в. „Дунавска правда“, регионалния център на БНТ - гр. Русе, кабелна телевизия „Делта“ – гр. Русе и други медии.

Журналистите от по-старата генерация, които не разполагаха с компютри, мобилни телефони, диктофони и пр. чудеса на днешната медийна техника, разчитаха на репортерския бележник и химикалката в сблъсъка си със събитието. И най-вече на уменията да пишат бързо и без затруднения и да разчетат по-късно нервния си и ужасно грозен почерк. Владеещите стенографията бяха истински щастливци в това отношение, боравеха без затруднения със сиглите и свободните съкращения, за да фиксират вярно и точно онова, на което са били свидетели. И досега пазя десетки тефтери, съхранили детайли от действителни случаи, различни имена, мнения, любопитни факти, интересни наблюдения и т.н. Живата журналистика се правеше в природата. Участвал съм лично в проявите на БТС, виждах и съпребивавах и всичко това много по-лесно се описваше. Добрият журналист в туристическата сфера трябва да е турист по душа – така той никога не остарява.

Верни спътници в моето репортерско битие, тефтерите си стоят сега, затворени в чекмеджетата или натъпкани в кашони, жълтеят им немумолимо страниците, но надникнеш ли в тях, те сякаш оживяват. Разлистването им

буди приятни трепети, предизвиква някаква особена носталгия по миналото от типа „било ли е, или не е било“ и „как бързо минава времето“.

Един от тези бележници ми е твърде скъп, защото безспорно бръква „дълбоко в душата“, както се казва в такива случаи. В него добросъвестно съм съхранил информация от поредицата срещи на кореспондентите и сътрудниците на в. „Ехо“ с неговата редколегия, на които присъстваха и

представители на централното ръководство на БТС. Организирах се ежегодно на различни места в страната, предимно в туристически обекти, и умело съчетавах деловата работа с полезния отдих сред природата. Бяха своеобразен и полезен форум не само за отчет на свършената работа по списването и издаването на вестника, за набелязване на мерки за подобряване на неговото качество като единствения по рода си седмичник за туризъм, но и за професионални дискусии, обмяна на опит, обогатяване на репортерския лексикон, повишаване на туристическата квалификация и т.н.

Съпътстваха ги и две екскурзии извън страната – в Гърция и в Румъния – с много емоции и богати впечатления. Да казвам ли, че всичко това, взето заедно, бе здравата основа на истинското приятелство помежду ни! Че

обогатяваше творческото ни емо и създаваше предпоставки за успешни изяви в бъдеще. Да изтъквам ли неоченимата подкрепа, която получавахме от редакционния колектив в лицето на главния редактор Кирил Станимиров и неговия заместник Васил Петров, на редакторите Иванка Генова, Зако Димитров, Христо Пейчев, Любомир Григоров, Любомир Томов...

... Отварям бележника. Първата от тези традиционни срещи бе на 10 май 1969 г., в хижата на завод „В. Коларов“ на Витоша, втората – на 31 октомври 1970 г., в ЦПШ „Маловица“, третата – на 20 ноември 1971 г. в

всеки от нас, кореспондентите, се старееше да бъде колкото се може по-често на страниците му с актуален материал, с точни преценки, с интересни виждания за развитието на туристическото движение у нас. Че кого да споменеш най-напред?! Димитър Бочев от Враца, Георги Ников от Шумен, Илия Зоински от Пазарджик, Васил Дочев от Перник, Георги Чорчопов от Стара Загора, Милчо Стойчев от Габрово, Никола Гигов и Георги Узунов от Смолян, Димо Трудолобов от Ямбол, Ангел Павлов от Разград, Валентин Чернев от Силистра, Жеко Станев от Варна, Сеид Керимов от Кърджали, Борис Христов

Гловня, Руен Крумов, Тодор Ненов, Богомил Вълков, Розалин Костов, Филип Аврамов... Трудно бих могъл да изредя всички, нека ми е простено. Истинско интелектуално богатство бе общуването с майстори на художественото слово като Боян Болгар, Стефан Станчев, Ламар, Ясен Антонов, Иван Коларов, Алфред Керимидаров... За съжаление, много от тези люде вече не са между живите, но дирят, която оставиха в нашия туристически печат, ще остане винаги ясна и чиста. Щастие за мен е, че съм темен съвременник, че заедно – всеки със своя принос – сме участвали в едно благородно дело!

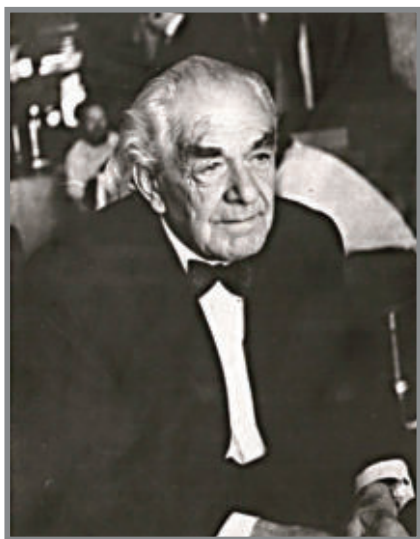

„Ехо“ е удивителен факт, радвашо и гордо явление в българската журналистика, всепризнато завоевание на БТС. Въпреки моментите на колебание и кризи, на обективни трудности и субективни недоразумения, нашият вестник продължава да радва своите читатели, да бъде другар и съветник на туристите от всички възрасти, да воюва за истината и да отстоява вярата в днешния и утрешния ден на нашето туристическо движение, безусловно предан на девиза „Опознай Родината, за да я обикнеш“!

Благодаря ти, „Ехо“, за всичко, което безкористно си ми дал, дълбоко признателен съм, че имам възможност да участвам, макар и скромно, в твоето списване през 40 от тези 50 години, може би най-красивите и романтични в журналистическата ми практика. И твърдо вярвам в твоето бъдеще, защото си ни необходим!

Христо ДИМОВ
февруари 2009 г.

ЧОВЕКЪТ И ПРИРОДАТА

Човекът е цвете от природата, добило свойството да я разбира. Природата и човекът са се прелили в едно съзвучие. Човекът е иззел от природата цялата ѝ благодат и без нея той е немислим! Тя го кърми и тя му дава вдъхновение да я разгадае все повече. Природата, кърмител на човека, го е научила да я побеждава все повече. Това материнско начало създава у човека и неговата любов към нея.

... Днешният човек в много степени е загубил първичното си отношение към природата. Това се е наложило от социалните условия. Но ние трябва да възвърнем човека към природата!

... Когато скиорите върху снежните писти извиват своите димни полукръгове; когато катерачите се взират в отвесните скали и ги побеждават; или когато най-обикновените туристи възлязат по седловини и върхове да обозрат красотите на Родината – и това е велико човешко достойние, съзвучие между човека и природата!

Човекът и природата – рожбата и люлката на живота – това е проста тайна, която ние трябва да овладеем! Напред към природата!

Лалю Маринов - ЛАМАР (година 1, бр.1 на „Ехо“), първият главен редактор на в-к „Ехо“

Георги Ников: „ЕХО“ ОСТАВИ ТРАЙНИ ДИРИ В ЖИВОТА МИ

Първите ми дописки в „Ехо“ намериха място още от 1959 г., когато като ученик в град Добрич отразявах местните туристически прояви. Самият вестник ми стана много любим с интересните си материали и когато видиш и свои творения по страниците му, оставаш с много приятни чувства. След военната казарма вече станах активен кореспондент на туристическия вестник за Шуменска област. Тя е далеч от планините, но и в нея имаше хора, които обичаха туризма, алпинизма, пещерното дело.

Щастлив бях, когато подготвях репортажите си и всеки петък, когато излизаше седмичникът, те намирах място по страниците му. Особено голяма активност имаше в навечерието на 1300-годишнината на българската държава и Шумен стана един от центровете на тържествата. Имах разговори с археолози за откритията им в българските престолнини Плиска и Велики Преслав, националния историко-археологически резерват „Мадарски конник“, твърдината над Шумен – „Шуменската крепост“, Аула на Хан Омуртаг край село Хан Крум.

И до днес следя вестник „Ехо“, който ме даде много и остави трайни дири в живота

Това беше навремето най-

добрият вестник, в който редколегията работеше много активно с околните си кореспонденти. Всеки окръг си имаше човек, който отразяваше проявите, а това бяха предимно журналисти, които работят в местните вестници и радиостанции. Всяко тримесечие си изпращахме предложения, които се утвърждаваха от редакционната колегия на малката софийска улица „Сердика“ зад ЦУМ, където бе редакцията, бе нашият пристан, когато идвахме в столицата. Кореспондентите имаха среща с издателите на вестника, обсъждахме идеите си. Целта бе да не се изпускат проявите в туристическата дейност. А едва ли могат да се забравят годишните срещи, които ставаха обикновено през месец декември и тогава се отчиташе дейността на кореспондентите и на сътрудниците на вестника от столицата, тогава се раздаваха награди за активност, най-качествени материали и за най-интересни идеи. Обикаляхме хижите и туристическите домове,

с което се запознавахме и с природните и историческите места на България. Останах доволен, когато на 50-годишнината на вестник „Ехо“ бях награден, това говори за едно добро отношение, за приятелството - кореспонденти - редакция. Останал с приятните моменти и сега често се срещам с туристите, за да ми разказват интересни неща, които да отразявам в печата и Радио „Шумен“, където работих 44 години. Непрекъснато съм абонат на нашия любим вестник.

Георги Ников, дългогодишен кореспондент на вестник „Ехо“ в гр. Шумен

Ясен АНТОВ: „ЕХО“ Е ЯВЛЕНИЕ В ТУРИСТИЧЕСКОТО ДВИЖЕНИЕ И КУЛТУРНАТА ИСТОРИЯ НА БЪЛГАРИЯ

градове и стотици редовни дописници дори в селата. На всички тях аз и сега свалям шапка!

Иначе в щатния състав бяхме трима редактори, отговорен секретар и главен редактор „на обществени начала“ - Ламар. Той не взимаше и стотинка за труда си. Заплатите на другите в състава бяха много по-ниски от тези в тогавашните седмичници, а хонорарите на сътрудниците бяха символични. Но въпреки това, на когото

специален гост в редакцията на „Ехо“ през 1972 г.

Защо светила на българската култура, наука и планинарство, както и световни учени и откриватели уважаваха вестника ни? Отговорът е много прост – „Ехо“ не бе казионен вестник на една организация, както много други подобни нему. Той бе културното лице на БТС, издание за познание и родолюбие.

Той приобщаваше читателите не към лозунговите ценности, а към истинските стойности, върху които се гради всяко цивилизовано общество

например Любомир Григоров, който от студентската скамейка дойде в „Ехо“ и остана в него до пенсионирането си. В последните години след големия срив през 1989 г. той бе сам-самичък, като се грижеше и за финансирането на изданието и бранеше зеленото заглавие и еделвайса на първа страница.

Или фоторедакторът Любомир Томов, който с фотоапарата си показва непознатата за мнозина България, като участваше в най-тежки планински преходи, три пъти измина „Ком – Емине“ през лятото и зимата, беше в тежки алпийски траверси, спускаше се по реки и в опасни пропасти и пещери. Или кореспондентът ни Георги Чорчопов от Стара Загора, отличен планинар и журналист.

Или постоянният сътрудник

спомня и за много от читателите ни, които също ни бяха приятели - те ни познаваха и обичаха – беше чудесно!

Да се поздравим с юбилея на „Ехо“, като му пожелаем да служи на туристите, да държи ръката си на пулса на младите с техните естествени съвременни изисквания, но и да уважава ползните традиции от миналото и да се опира на тях.

Нека всички редактори, сътрудници и читатели да бъдат непрекъснато на път – чакат ги България, светът и познанието за тях, а те са безкрайни!

Ясен АНТОВ - главен редактор на в. „Ехо“ (1990 – 1995) февруари 2009 г.

Съвсем естествено е вестникът на едно културно движение, каквото в дълбоката си същност е туристическото, веднага след появата си на бял свят да събира около себе си личности от културните пластове на обществото. Изключително голяма е заслугата в тази насока на първия главен редактор на в. „Ехо“, известния планинар Лалю Маринов – Ламар. Той показва още в самото начало, че „Ехо“ не е просто „орган“ на една организация, а вестник за всички – за туристите, културните читатели, възрастните и младежите. Тази негова широта го направи известен, търсен и налагащ се. „Ехо“ достигна без особени усилия и при минимална подкрепа от страна на повечето дружества на БТС до тираж от 110 000 броя - по-голям от сборния тираж на всички останали седмичници, които излизаха тогава в България. Вестникът имаше и 6000 абонати в чужбина и много постоянни кореспонденти от разни страни. Международната организация на журналистите и писателите по туризма – ФИЖЕТ, в свой преглед го посочи като

единствения в Стария континент некомунистически седмичен вестник насочен към широка културна публика. Съюзът на българските журналисти пък го изтъква като най-добре работещ с кореспондентите и дописниците от страната – имаше отлични професионални журналисти – кореспонденти в окръжните

и да звъняхме по телефона – писател, поет, журналист, географ, природолюбител, турист, алпинист и пещерник - никой не отказваше да работи за „Ехо“. За няколко месеца имаше огромен списък от автори, сред които имаше 30-40 български писатели. Не отказваха, защото виждаха, че се прави културно издание, факт в културната история на България. Изпращаха ни текстове и снимки някои от най-известните в света пътешественици, изследователи, учени и алпинисти – Едмунд Хилари и Тензинг Норгей, които първи през 1953 г. изкачиха Еверест, вулканологът Харун Тазиев, легендарният леководолаз Жак Ив Кусто, големите катерачи Ванда Руткевич и Юнко Табей, също Джо Таскър и Петер Хабелер, както и най-значимият пътешественик и изследовател от 80-те години на XX век Тур Хейердал, който бе и

За съжаление Ламар, Кирил М и х а й л о в , Атанас Вълчев и Любомир Томов отдавна ни напуснаха. Най-добри думи заслужават и отличните колеги, които по-късно през годините оставиха своята следа в „Ехо“ – Кирил Станимиров, Васил Петров, Петър Атанасов, Иванка Генова, Нели Дечева и др. Те бяха журналисти, които обичаха природата и България, бяха силно привързани към вестника и му бяха верни. Имаше, разбира се и „парашутисти“ – тези паразити винаги съпровождат добрите дела, но от тях остават само смешни анекдоти за безпомощност и нахалство.

Но като казах за хора, служили върно на „Ехо“, нека посочим

- алпинистът доц. Сандю Бешев, който и днес поддържа „Ехо“ с чудесните си публикации. Нека колеги от други вестници се огледат в спомените си и кажат имали ли са край себе си подобни колеги и сътрудници?

Приятно ми е да си спомня сега за всички, с които съм работил, за всички години, свързвали ме с „Ехо“ – отначало като редактор, след това като член на редколегиата и като главен редактор. Приятно ми е да си

ПОЛСКАТА ВРЪЗКА

Петър Атанасов работи като редактор и автор във вестник „Ехо“ и списание „Турист“. Съавтор е в най-обширната планинска енциклопедия в света. Написана близо 6000 статии за най-популярния сайт за катерене у нас climbingguidebg.com, води новинарска рубрика по екстремни спортове в предаването „Спорт и музика“ по програма „Хоризонт“ на БНР, основател е на Банско филм фест. Участва в подготовката на много български експедиции, като особено ценна е помощта му при намирането на информация в „ерата“ преди Интернет за отдалечени райони, в които отиват български алпинисти. Благодарение на личните му контакти, българската публика и българските журналисти имаха изключителната възможност да се докоснат до имена от световна величина, задаващи ценностите и насоките във формирането на планинарската и алпийска култура. Автор е на хиляди статии и публикации, преводи на книги и филми, огромна редакторска дейност, рецензии, информационна и PR дейност, предавания, няколко сценария и оставя внушителен архив.

По времето, когато от света ни отделяха железни завеси, каменни стени, телени огради, цензура и информационни затъмнения, в българския вестник „Ехо“ не остана неотразено събитие от областта на екстремните спортове, приключенията и пътешествията. Скоро ще бъда упрекнат в преувеличение, но Бог и стотиците хиляди читатели на „Ехо“ през 60-те, 70-те и началото на 80-те години са ми свидетели, че съм прав. Защото „Ехо“ беше територия на

свободния дух и зона, свободна от политическа конкурентност. И тъй като поляците – верни на националния си дух и на традициите – бяха главните действащи лица в алпинизма, спелеологията, ветроходството и в ред други екстремни прояви, съвсем естествено бяха и централни фигури по страниците на вестника. Иежи Кукучка, Ванда Руткевич, Анджей Завада, Кшищов Велицки, Войцех Куртика, Леонид Телига, Кристина Хойновска – Лискевич, Тереза Ремишевска, Кшищов

Барановски, Кажимеж Яворски, Хенрих Яскула създаваха история по най-високите върхове на планетата, по моретата и океаните и реализираха постижения на границата на човешките възможности. И информацията за тях – въпреки ограничените средства за комуникация (тогава нямаше електронна поща, сателитна връзка и мобилни телефони) – на часа и в пълен обем стигаше до страниците на „Ехо“. Изглежда непостижимо, но „Ехо“ първи съобщи, че Анджей Завада е получил разрешение от непалското Министерство на туризма и се е преборил с тамошната бюрокрация, за да организира първата зимна експедиция на Еверест. А след това стана първото неполско издание, което съобщава за епохалния зимен успех на най-високия връх на света. Представител на „Ехо“ беше първият журналист, който интервюира Иежи Кукучка в Катманду, след като Кукучка стъпи на всичките 14 осемхилядника и повтори постижението на знаменития Райнхолд Меснер. Ако някой си направи труда да подреди хронологически материалите от „Ехо“, ще получи пълна история на полския алпинизъм, на полското океанско ветроходство, на полските

полярни експедиции, на полските прониквания в най-труднодостъпните и най-дивите кътчета на нашата планета, на полския туризъм и на полското планинарство. Полша и полската тема са неделима част от историята на в. „Ехо“. Няколкостотин са авторите на пътеписи, репортажи или просто информации през този период. Като първи кореспондент на вестника от Варшава записва името си Огнян Тодоров (1961 г.). В къси периоди много активно сътрудничат Марек Арачински, Ян Ротер, Тадеуш Олшевски, Тереза Подолска, Кажимеж Куницки (редактор и главен редактор на списанието „ИМТ Швятовид“), Александър Лвов (един от най-известните полски алпинисти, собственик и главен редактор на списанието „Гури и Алпинизъм“). На около 15 години възлизат кореспондентските усилия на Кристина Прогулска. Но най-голямо уважение и преклонение заслужава Юзеф Ника – дългогодишен главен редактор на списанието „Татерник“, орган на Полския алпийски съюз (очерк за него е публикуван в бр. 11/2008 г. на в. „Ехо“ – б. р.) – един от най-големите познавачи на световния алпинизъм. Неговото име се появява за пръв път във

вестника на 8 януари, 1965 г. А на 17 ноември 1972 г. за пръв път е подписан като „наш кореспондент“. Тази връзка между кореспондент и вестник е достойна за Книгата на рекордите на Гинес по продължителност (23 години до 1995 г.) и интензивност (стотици материали, излизали в редица последователни броеве без прекъсване, поне половината в превод на Руен Крумов).

Петър АТАНАСОВ февруари 2009

65 години вестник „Ехо“

КОРЕСПОНДЕНТСКИ ПУНКТ НА ВЕСТНИК „ЕХО“
В ПОДНОЖИЕТО НА ПИК ЛЕНИН (3700 М Н. В.)

Отдясно наляво Ясуко Хара, Юнко Табей и Сандю Бешев

65 години! Много или малко са те? За историята това е миг от вечността. За много от нас, простосмъртните, това е повече от половината на живота ни. За любимия ни вестник „Ехо“ това е път, преминал през трудното, но много ентусиазирано начало. Път, постигнал своя апогей през 80-те години на отминалия век. Път на падение, едва задържал се на вестникарския пазар в първите дни на т. нар. демократични промени. Път на възраждане, на което сме свидетели в последните години.

Днес всички, които обичаме този вестник – издателите, списвателите, читателите и обикновените туристи, които с трепет очакват следващия брой, ще отбележим този скромнен юбилей. А аз ще си позволя да ви върна към онзи щастлив период от живота на вестника, средата на 80-те години. Тогава, когато вестникът си съперничееше само с официоза на БКП – „Работническо дело“, когато бе достигнал многохиляден тираж, когато бе напуснал пределите на страната, за да се чете и очаква с интерес от алпинисти, туристи, пътешественици и любители на природата не само в страните от бившия социалистически лагер, но и в почти цяла Европа, та дори и в далечна Америка.

Благодарение на правилното отношение на ръководството на БТС, на компетентния и отговорен редакторски колектив, ръководен от незабравимия Кирил Станимиров, подпомаган от многобройните си кореспонденти и сътрудници от страната и чужбина, вестникът се радваше на онзи голям тираж. Тогава на страниците му често се появяваха имената на много известни журналисти като **Адамс Картьер** – главен редактор на „Америкън алпийнджърнъл“ – най-авторитетното алпийско списание не само в САЩ, но и в света. На **Юзеф Ника** – главен редактор на популярното полско списание „Татерник“. На **Сеньор Сезар Моралис Арнао** – действителен член на географското дружество и президент на андинизма (разбирай алпинизма) в Перу.

Валери Епов (втори от ляво надясно)

На ветераните на съветския алпинизъм **Павел Рототаев** и **Ари Поляков**. На известния словенски журналист **Франци Савец**. И не на последно място на оригиналния роден полиглот **Светослав Колев**, говорещ и пишещ свободно на 40 езика. Та точно той, недолюбваният

мечта намери своята реализация на 13 август 1967 г., когато шестима българи развяха за първи път родния трибагреник на заветната височина. Изкачен бе първият български седемхилядник – пик Ленин (7134 м).

Така, след първото ни изкачване на пик Ленин, се зареждат нови и нови изкачвания. В годините 1969, 1970, 1972, 1976, 1979, 1980, 1982, 1983 и 1984 български алпинисти завладяха не само трите седемхилядника на Памир, но и афганистанския първенец Ношак. А към 1985 г. на върховете Комунизм – днес

по няколко броя стари и нови вестници и тръгнах.

Поляната на Ачик-Таш, където щеше бъде нашият кореспондентски пункт, бе празнично украсена. На 10 юни бе започнал тазгодишният „фестивал“ на алпинистите от всички краища на света. Когато автобусът ни спря на малката поляна, край кокетните палатки вече се развяха знамената на 18 страни, между които и на България. Вече 343 алпинисти бяха дошли, за да опитат възможностите си към трите седемхилядника на Памир – Гармо (7495 м), Авицена (7134 м) и Корженевска (7105 м).

Време за губене нямах. Веднага, щом се настанях в определените ни палатки, посетих ръководството на Международния алпийски лагер. Провървя ми. За моя радост първия човек, когото срещнах, бе отдавнашният ми познат и приятел от предишни мои посещения в Кавказ и Памир **Валери Георгиевич Епов**. Като зам.-началник на Дирекцията на Международните алпийски лагери при Спорткомитета на СССР той бе дошъл тук в качеството на наблюдател. Когато видях купчината вест-

Международен алпийски лагер на „Лукова поляна“

от тогавашните властимащи, „доведе“ на страниците на вестника световните знаменитости – най-големите алпинисти, мореплаватели, пътешественици, спелеолози, вулканолози, полярници и какви ли не „екстремисти“. Е, чудно ли е тогава, че вестник „Ехо“ бе достигнал този огромен за страната ни тираж. Че съветските алпинисти ни казваха: **„Новините не само за световния алпинизъм, но и за алпинизма в собствената си страна научаваме именно от вестник „Ехо“.**

Сега, когато споменавам за световното признание на нашия любим вестник, не мога да отмина най-вече заслугата на ръководителя на Международния отдел на вестника **Иванка Генова**, която със своя чар, ентусиазъм и професионализъм бе обединила този голям състав от хора, знаещи и можещи в полза на вестника, в полза на туристическото ни движение. Та точно тогава – **през 1985 година, вестник „Ехо“ разкри своя първи кореспондентски пункт извън пределите на страната и то на 3700 м н. в., „в подножието на пик Ленин“.** А защо точно там?

В един определен период Памир и неговите три седемхилядника бяха мечта за българските алпинисти. И тази

Гармо (7495 м), Ленин – днес Авицена (7134 м) и Корженевска (7105 м) 75 българи бяха осъществили общо 165 изкачвания.

В никоя година обаче в подножието на памирските гиганти не е имало едновременно толкова много българи, колкото се очертаваше да бъдат през 1985 г. Първи към „Покрива на света“ отпътуваха алпинистите на „Чавдар“ – Кремиковци и „Трапезица“ – Велико Търново. Няколко дни по-късно по техния път поеха плевенчани, след това студентите от тогавашния ВМЕИ „Ленин“ – София и накрая алпинистите на ОС на БТС от Пловдив. Така, само за този сезон, по ледените полета на Памир се очакваше да разпнат палатки 62-ма български алпинисти, което щеше да бъде своеобразен рекорд.

Тъй като самият аз за втори път щях да разпна палатката си на „Лукова поляна“ и да бъда един от тях, предложих на Иванка Генова и Кирил Станимиров моята идея – да се разкрие кореспондентски пункт на в. „Ехо“ в базата на Международния алпийски лагер в подножието на пик Ленин. Защото освен 62-мата българи, там щяха да бъдат повече от 300 алпинисти от 18 страни. И двамата не се замислиха нито за минута и с познатата му широка усмивка Киричко, както го наричаха всички, отсече: **„Да, великолепно! Какво ти трябва? Помисли и предложи.“**

Ами, какво да ми трябва? Разноските ми се поемаха от Пловдив, тъй като бях ръководител на пловдивската експедиция. Мястото ми бе до болка познато. Нали през 1967 г. бях прекарал там цели 40 дни, за да осъществя с още 5-има българи първото ни изкачване на връх, извисил се над 7000 м. **Напълних една раница с**

Дейвид Брейшърс (вдясно)

ници с голямото зелено лого на „Ехо“, той се усмихна и без да дочака моята молба, ми посочи една от празните шабни палатки. **„Саша, тя е за тебе и за вашия – наш любим вестник.“** Вътре имаше всичко необходимо за нашата мисия – две големи маси и няколко стола.

Вместо насочваща табелка, на входа на палатката закачих самия вестник, от което почти нямаше нужда, тъй като палатката веднага се напълни с хора. Да,

много е приятно, когато пред очите ти познати и непознати показват уважение и подчертан интерес към вестника, към който ти самият си съпричастен. Тъй като Валери Георгиевич си заминаваше на следващия ден, сам пожела да бъде пръв наш събеседник. Да сподели интереса си към вестника и да заяви, че това е най-очакваният вестник в дома му в Москва. **„Четем го всички в семейството, а след това го даваме и на приятели, които не са абонати.“** Накрая на разговора ни Валери отпрати своите поздравления и пожелания към Българския туристически съюз, който се готвеше да чества своята 90-годишна история и към българските алпинисти, сред които имал много и верни приятели.

В базовия лагер е като в пчелен кошер. Винаги има алпинисти, които стягат раниците си и се отправят за аклиматизационните си изкачвания. Други вече са сторили това и тръгват за последния щурмови опит, трети вече са постигнали целта и успешно се завръщат. Подобно движение има и около нашата палатка. Насядали или направо полегнали на самата поляна, нашите стари и нови приятели четат, който може, или само разглеждат вестника – тези, които трудно сречат нашата кирилица.

А тук, в подножието на пик Ленин, са много светили на световния алпинизъм, добре известни на нашата туристическа и алпийска обществност. Тук е японката **Юнко Табей** – първата жена, изкачила първенеца на планетата Еверест на 18 май 1975 г. Алпинистка, която има в актива си и Шиша Пангма, която прави и първата жена, стъпила на два осемхилядника. В момента Табей бе на Памир с намерение в един сезон да се изкачи и на трите му седемхилядника. Тя и трите й приятели успяха.

Японецът **Ясуко Хара** е довел в Памир 7 мъже и 3 жени, които тук ще водят подготовката си за предстоящата им експедиция на Еверест. А тя е твърде примамлива за журналистите, защото през пролетта на следващата година в този си състав експедицията ще тръгне към върха от южната му страна – по Класическия път. Интересно е това, че в същото време към върха ще тръгне друга японска експедиция, съставена от 7 жени и 3 мъже, които ще се движат от северната страна и ще се водят от **Масуко Хара** – съпругата на Ясуко. Програмата на двете експедиции е направена така, че двата състава да се срещнат на самия връх. (По късно с удоволствие разбрах, че всичко е станало така, както са го планирали).

►► стр. 11

Сандю Бешев, Юнко Табей и преводачът Мартин Маринов (в гръб)

ЗИМЕ ДО ГЛАВНИЯ ВРЪХ НА РИЛА

Читателите ще бъдат прави, ако определят горното заглавие като провокативно и побързат да намерят отговор на въпроса „Кой рилски връх може да бъде титулуван като „главен“? Дали не става дума за Мусала (2925 м) – безспорният първенец по височина на Балканите? Не, става дума за значително по-ниския връх Канарата (2691 м) – главен орографски и хидрографски възел на Рила, който представлява голям интерес за географите и за познавачите на планината.

Канарата се издига в Средна Рила, чийто най-висок връх е Черна поляна (Карааланица, 2716 м), в същия дял. Показателно е, че планинският дял не е наименуван „Чернополянски“, а „Канарски“, което подчертава водещата роля на връх Канарата. В този дял се извисяват и върховете Мермера, Къоравица, Реджепица, Чемерна, Павлев връх и Аладжа слап.

Върхът се явява пресечна точка на двете основни била на Средна Рила (Скакавишко и Рилецко) и на техни разклонения, които образуват голяма част от „гръбнака“ на Средна Рила. Тези била са естествени мостове към останалите части на планината – Северозападна, Югозападна и Източна Рила. Проследени в обратна посока, в крайна сметка всички била водят към връх Канарата – главният орографски възел. За планинарите е важно умението да следват билата (мисловно, по карта или при реален преход), като преминават от едно на друго. Това е ключът към задълбочено познаване на релефа.

Канарата е отличен пример за карлинг, свидетелстващ за някогашното заледряване на планината. Той се издига над

четири дълбоки и обширни циркуси. Източният му склон е част от оградната стена на Канарския циркус, в който се намира Канарското езеро. От това езеро води началото си р. Бели Искър. Северният склон на върха се спуска стръмно към дъното на Рибноезерния циркус. От двете езера в него започва най-дългата река в планината – Рилска река (52 км.). Край южната страна на върха е Чернополянският циркус, отводняван от река Карааланица. Западни склонове на върха заграждат част от Мермерския циркус. Наличието на тези циркуси усложнява значително преходите в района, особено през зимата.

Не по-малко интересен е Канарата в качеството му на главен хидрографски възел. През него минава главният Балкански вододел – източните склонове на върха насочват отточните води към Черноморския водосборен басейн, а останалите склонове – към Егейския водосборен басейн. Освен това през върха минават разделителни линии между водосборните области на реките Места и Струма, на Искър и Струма и на Искър и Места.

Връх Канарата защитава напълно името си – гледан отдалече, той представлява огромна скална и каменна грамада. В зависимост от мястото на наблюдение формата му е пирамидална или купенообразна. Силно ерозираните северни и източни скалисти склонове му придават страховит вид. Южните и западни склонове са предимно каменисти, тук-там прошарени с трева. Предимно каменисто е и темето на върха, където има стар дъждомер, който е добър ориентир. Източният склон се пресича от популярната лятна

пътека, която свързва хижите „Рибни езера“, „Грънчар“ и „Семково“ и по която през зимата има голяма опасност както от лавини, така и от подхлъзване по стръмен терен. Също толкова опасна при наличие на сняг е и лятната пътека от х. „Рибни езера“ за х. „Македония“, която минава близо до западния склон на върха.

Най-удобният изходен пункт за изкачване на Канарата е х. „Рибни езера“, включително и през зимата, но тогава маршрутите към върха са коренно различни от летните. Нека да се има предвид, че и достигането до хижата през снежния сезон може да се окаже проблемно, включително и по каскадния път откъм Рилския манастир. По него, в отсечката от Кирилова поляна до м. Тиха Рила ежегодно падат лавини, някои от които с огромна разрушителна сила. По правило това става при обилен снеговалеж, през пролетта и при рязко затопляне на времето.

До циркусната тераса, на която се намира и х. „Рибни езера“, се спускат стръмни склонове от вр. Йосифица и седловината Канарски преслап, които са силно лавиноопасни. За това напомня трагичен случай от началото на декември 1954 г., когато при тренировъчен поход загиват трима души, в т. ч. и водачът. Показателно е, че тогава е предприето изкачване към Канарски преслап по пресен сняг. В похода участват близо 50 души, като в предизвиканата лавина попадат повечето от тях. За даденостите на района припомня и голяма лавина от по-нови времена (март 2005 г.), която нанесе значителни щети на старата сграда и юзината и разруши напълно бунгалата край

хижата.

През зимата от х. „Рибни езера“ до вр. Канарата може да се отиде по два варианта.

Първият е по-къс, но е технически труден и рисков. По стълбовата маркировка за х. „Македония“ се изкачва височината до Мермерски преслап, откъдето се продължава наляво (на юг), все по същата маркировка. Скоро се достига до скалния гребен Зъбците, който е голямо препятствие при зимните преходи. За неговото преодоляване е необходима надеждна индивидуална и колективна осигуровка, в противен случай може да се стигне до подхлъзване с тежки последици. След опасния участък се излиза пред Павлев връх, където се завива наляво (на изток). Финалното изкачване се осъществява по сравнително полегатия западен склон на връх Канарата.

Вторият вариант е относително по-безопасен, но и той е по силите на опитни и добре подготвени планинари. От хижата се поема в източна посока по зимното трасе за х. „Грънчар“, маркирано с метални стълбове. След стръмно изкачване се стига най-напред до билото на хребета Йосифица (1,15 ч), а скоро след това – до основното било. В тази отсечка правят впечатление няколко изкривени жалона, които свидетелстват, че и там при определени условия се свличат снежни маси. Продължава се налясо (на югозапад) към седловината Канарски преслап. Тя е наблизо, но част от билния път до нея (300-400 м) представлява поредица от тесни скалисти участъци, обикновено съчетани със снежни козирки, които усложняват прехода. Трудността на терена се определя най-

вече от скала, която трябва да се прехвърли, в това число и да се слезе по двуметрова стеничка. По нея има подходящи хватки и стъпала, но въпреки това преодоляването ѝ може да се окаже проблемно, например при обледеняване. Близо до седловината, като се следват жалоните, се завива налясо (на югоизток) и се слиза в Канарския циркус, където по правило следва да се очакват снегонавявания. След като се прекоси дъното на циркуса, се предприема изкачване по широко ребро, покрито с гнезда от клек, което отвежда за около час близо до връх Вапа. Западно от този връх зимният път се разклонява. Металните стълбове, които се насочват налясо (на изток), водят към хижите „Грънчар“ и „Семково“. Описваният маршрут продължава налясо (на запад) край масива на вр. Реджепица. Достига се до седловината между този връх и Канарата. От тази седловина, като се следва стълбова маркировка за х. „Македония“, се отива на подходяща височина по южния склон на вр. Канарата. Оттам се преминава на източния скалисто-каменист ръб на върха, който отвежда с умерен наклон до най-високата кога. Може да се продължи и по маркировката за х. „Македония“, по която се излиза край западния склон на върха, откъдето, както при първия вариант, се стига до връхната точка. За целия преход в едната посока са необходими обикновено 4-5 часа, при условие, че времето е благоприятно, а планинарите – добре подготвени и екипирани.

ТЕКСТ И СНИМКИ:
Румен ГРЪНЧАРОВ

Връх Канарата – североизточната страна

Поражения от лавината през март 2005 г.

КОРЕСПОНДЕНТСКИ ПУНКТ НА ВЕСТНИК „EXO“

Валери Малец (прав)
Витали Бахтигозин (седнал)

от стр. 11

Значителен интерес предизвиква лагерът и сред американските алпинисти, които са довели тук колоритния Дейвид Брейшърс, специален кореспондент на „Асошиейтед прес“. Дейвид вече е бил веднъж на Еверест, където е заснел прекрасен филм. Тук неговата задача е да проследи с камерата си първите американци, които, след като изкачат четирите седемхилядника на СССР, ще станат и първите чуждестранни алпинисти, удостоени със званието „Снежен барс“. В следващите години Брейшърс се изкачва на Еверест още три пъти с единствената мисъл да намери тялото на Мелъри и най-вече на фотоапарата му. „Ако се намери фотоапаратът – ми каза Дейвид, – аз трябва на място да обработя филмовата лента, защото има опасност в лабораторни условия тя да се разруши. А фотоапаратът по най-безспорен начин ще докаже били ли са Мелъри и Ървин на върха още на 8 юни 1924 г.“

Както е известно, тялото на Мелъри бе намерено, но не и фотоапаратът, така че най-голямата загадка на Еверест си остава. Кои все пак са първите на Еверест? Хилари и Тензинг или Мелъри и Ървин?...

Най-чест гост в нашата палатка бе м.с. Витали Бахтигозин от Харков, който се занимава с алпинизъм от 30 години и се познава с много български алпинисти. Покорител е на 4-те седемхилядника на територията на СССР и това му е дало право да стане притежател на престижното звание „Снежен барс“ под № 125. За него вестник „Ехо“ е най-очакваният от всички вестници. „Получавам го от 6 години и това ми дава възможност да следя постиженията не само на българските и световните алпинисти, но дори и на съветските. Може да звучи смешно, но за нашите си прояви ние научаваме по-бързо от вестник „Ехо“, отколкото от в. „Советский спорт“. Пожелавам на редакторите все така умело и с интерес да го списват.“

К.м.с. Валери Малец е от Кишинев. „Като побратимени с Пловдивски окръг – често казваше Валери, ние алпинистите, състезателите по ориентирание и туристите редовно получаваме вестника не само лично, но и нашите клубове са абонирани служебно. Това ни дава възможност на сбирките си да коментираме почти всеки брой.“

Евгени Козорезов пък непрекъснато се хвалеше, че в дома си има пълната колекция на нашия вестник от 5 години

и ги е подвързал по години. „Аз чета вестника не само един път, казваше той – към него се връщам по няколко пъти, като непрекъснато правя справки по възникнали спорове. С удоволствие следя не само четвърта страница, но и втора, която ме прави съпричастен и към живота на вашите туристи.“

Споменавам само малка част от разговорите, които водих в качеството ми на специален кореспондент на вестника на поляна Ачик-Таш на 3700 м н.в. Там, в подножието на първия „български“ седемхилядник, направих и няколко интервюта, актуални и днес, особено тези с Юнко Табей, Дейвид Брейшърс и японската легенда Ясую Хара.

В заключение ми се иска отново да се върна към началото на моите спомени за най-романтичното време от 65-годишния период на вестника – 80-те години на отминалия век. Иска ми се отново да припомня, че това „се дължеше на правилното отношение на ръководството на БТС, на сплотения колектив на вестника и не на последно място на знаещите и можещите сътрудници“.

Към най-романтичните години на вестника ви върна доц. Сандю БЕШЕВ

ЗАПОВЯДАЙТЕ В ХИЖИТЕ НА БТС!

ХИЖА „КУМАТА“

Намира се в южната част на м. Боерица, Витоша, на 1724 м н. в., GPS: 42.594346°N 23.250671°E.

Сграда с капацитет 27 легла, отопление с ел. уреди, вътрешни санитарни възли, туристическа столова, бюфет, паркинг.

Изходни пунктове: м. Златни мостове – 1 ч. по туристическа алея; кв. Влада (София) – 2.30 ч. по туристическа алея; кв. Княжево (София) – 3.30 ч. (13 км по асфалтово шосе).

Съседни обекти: хижите „Планинска песен“, „Борова гора“ и „Боерица“ – 0.15 ч.; х. „Еделвайс“ – 0.45 ч.; х. „Септември“ – 0.50 ч.; х. „Тинтява“ – 1 ч.; вр. Черни връх – 2 ч.

За контакти: 0889 86 61 00;

Стопанин: БТС – София

Туристите, които притежават членска книжка на БТС със залепена марка за текущата година, ползват отстъпка от цената за нощувка.

ТУРИСТИЧЕСКА СПАЛНЯ „ТРЪСТИКАТА“

Намира се в Северозападна Рила, м. Меча поляна, на десния бряг на р. Мальовица, на 1704 м н. в.

Сграда с капацитет 24 места в луксозни апартаменти и стаи с по 2 легла, със самостоятелни санитарни възли и бани, локално отопление, ресторант и външен бар – барбекю.

Изходни пунктове: гр. София – 84 км; гр. Самоков – 26 км по асфалтово шосе.

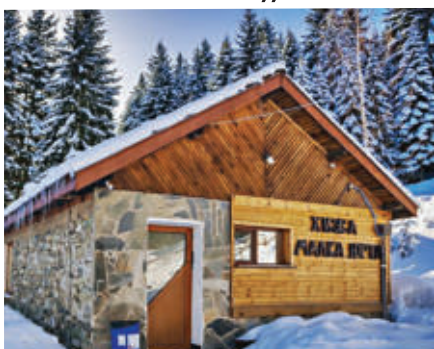
Съседни обекти: УЦ „Мальовица“ – 0.05 ч.; х-л „Мальовица“ – 0.10 ч.; х. „Мальовица“ – 1 ч.; вр. Мальовица – 3.30 ч.; з. „Кобирино бранище“ (през Йончево езеро) – 5 ч.; х. „Рибни езера“ – 9.30 ч.; х. „Мечит“ – 4 ч.; х. „Вада“ – 1.30 ч.; з. „Страшното езеро“ – 3.10 ч.

За контакти: 0888 98 78 22;

Стопанин: БТС – София

Туристите, които притежават членска книжка на БТС със залепена марка за текущата година, ползват отстъпка от цената за нощувка.

ХИЖА „ПИОНЕРСКА“ – МАЛКА

Намира се в местността Юрта, Рила планина. Разположена е на 400 метра от долната станция на лифта за Седемте рилски езера и на пет километра от курортно селище Паничище, до голямата хижа „Пионерска“.

Капацитетът е 5 стаи с общо 22 места, две бани с тоалетни, туристическа столова, централно парно отопление, външни маси и туристическа кухня, оборудвана с печка, газов котлон, хладилник, барбекю и посуда. Разполага с туристически бюфет и външни беседки. Правят се нововъведения и ремонти.

По заявка се организират: туристически, вело и конни преходи; ски, сноуборд, зелени и бели училища; тийм билдинг и други забавления. Има на разположение туристически гид/водач при желание.

Изходни пунктове: Град Сапарева баня – 2.00 ч. по маркирана пътека или 15 км по асфалтово шосе.

Съседни обекти: м. Обесеният камък – 1.30 ч.; х. „Скакавица“ – 2.00 ч.; х. „Рилски езера“ – 1.30 ч.; х. „Седемте езера“ – 2.30 ч.; х. „Ловна“ – 1.00 ч.; х. „Вада“ – 1.30 ч.

За контакти: 0888 60 04 89, 0888 96 00 01;

e-mail: krilchev@gmail.com

Стопанин: БТС – София

Туристите, които притежават членска книжка на БТС със залепена марка за текущата година, ползват отстъпка от цената за нощувка.

ХИЖА „ДЕМЯНИЦА“

Намира се в Северен Пирин, над водослива на реките Стражишка, Валявишка и Василаска, 1875 м н. в., GPS: 41.742908°N 23.468420°E.

Сграда и сезонни бунгала с общ капацитет 80 легла, външни санитарни възли и бани, 2 вътрешни санитарни възли, собствено ел. захранване, локално отопление, ресторант, бюфет, туристическа столова.

Изходни пунктове: гр. Банско – 4.00 ч. по маркирана пътека.

Съседни обекти: Типички циркус – 2.00 ч.; вр. Каймакчал – 2.30 ч.; Горно Газейско езеро – 2.30 ч.; вр. Газей – 2.50 ч.; Стражите – 3.00 ч.; вр. Полежан – 3.30 ч.; Валявишки езера – 2.00 ч.; Рибно Василаско езеро – 0.45 ч.; езера Тодорини очи – 2.30 ч.; Превалски езера – 1.45 ч.; х. „Вихрен“ – 4.30 ч.; х. „Яне Сандански“ – 5.30 ч.; х. „Каменица“ („Беговица“) – 5.40 ч.; з. „Тевно езеро“ – 3.30 ч.; х. „Безбог“ – 5.00 ч.

За контакти: 0876 68 81 35;

Стопанин: БТС – София

Туристите, които притежават членска книжка на БТС със залепена марка за текущата година, ползват отстъпка от цената за нощувка.

НОВ МАРКИРАН МАРШРУТ: СЕЛО ТРИГРАД – ОРФЕЕВ ВРЪХ

историята на района и Родопите. В края на октомври т.г. групата пристигна в с. Триград. Рано сутринта започна маркирането. Първите стрелки бяха поставени в центъра на селото и се продължи на изток. След излизане от селото маркировката продължи по горски пътеки през гориста местност и с леко изкачване към върха. Триград се намира на 1240 м н.в., следва изкачване около 300 метра. Поставена бе хоризонтална лентова маркировка и пътеката бе прочистена от паднали дървета. На определени места бяха поставени стрелки за улеснение на туристите.

Върхът носи името на легендарния Орфей. Съществуват много легенди за този невероятен и даровит певец, музикант, поет и пророк, основател на орфизма и смятан за най-великия певец и поет на древността. Баща му бил Еагър, майка му – Калиопа, а жена му – Евридика.

Легенда разказва как Орфей се влюбва в Евридика – красива и изящна жена, за която се жени и с която за кратко живее щастливо. Когато Хименей е призван да благослови брака, той предсказва, че тяхното съжител-

ство няма да продължи дълго. Малко след това пророчество, докато танцува и се скита в гората, Евридика е ухапана от змия и умира. Орфей изпява мъката си в съпровод на неговата лирата. Хора и богове научават за неговата скръб и тъга. За да си я върне, Орфей слиза в подземния свят при Хадес, като минава през пещерата „Дяволското гърло“. Трогнати от безкрайната му любов, Аид и Персефона обещава Евридика да бъде върната към живота при условие, че Орфей върви, без да се обръща назад към нея до излизане от пещерата. Той не издържа, извърща с копнеж поглед да види дали Евридика го следва и в същия миг тя полита завинаги обратно в подземното царство.

Исторически източници сочат тракийския произход на Орфей. Основните истории за него са съсредоточени върху способността му да очарова всичко живо и

ХИЖА „ХУБАВЕЦ“ СИ ТЪРСИ СТОПАНИ

Туристическо дружество „Васил Левски“ търси наемател на една прекрасна хижа, намираща се в на границата между Троянска и Калоферска планина, на водослива на Малката и Голямата река, край туристическата пътека Карлово-х. „Васил Левски“, 944 м н.в., GPS: 42.684020°N 24.809495°E.

Сграда с капацитет 57 места с външни санитарни възли и бани, собствено ел. захранване, отопление с печки на твърдо гориво, туристическа столова и кухня, бюфет.

Изходни пунктове: Карлово – 2 ч.

Съседни обекти: х. „Балкански рози“ – 0.45 ч.; х. „Васил Левски“ – 2 ч.; вр. Левски – 3.30 ч.; вр. Голям Купен – 4 ч.

Документите се приемат до 5 февруари 2024 година на електронната поща на дружеството: karlovo_tur@abv.bg

За контакт с ТД „Васил Левски“: Ангел Рунташки – 0896 68 85 23

Идеята за маркиране на подобен маршрут даде Димитър Чолаков от с. Триград. Местните хора са положили доста усилия за облагородяване на района около върха – поставяне на мраморна фигура на Орфей и на голяма картина на дървена рамка, през която се вижда селото. Доскоро липсваше туристическа маркировка, която да помага на туристите безопасно да се изкачат до Орфеев връх. ТД „Черноморски простори“ – Варна прие предизвикателството и започна конкретна подготовка. Постарахме се да направим маркировка така, че да отговаря на европейските изисквания и на новия Правилник за маркировката на БТС. Първоначално малки групи маркировачи обходиха маршрута и набелязаха потребността от указателни табели и стрелки. Избран бе цвят за лентовата маркировка „бял – жълт – бял“. Известно време ни отне изработването на стрелките и табелките.

Когато настъпи решителният момент, групата се сформира от млади маркировачи: Димитър Куртев, Веселин Стефанов, Милена Атанасова, Филип Стоилов, Емилия Митева и, разбира се, Димитър Чолаков – млад, енергичен човек с местен патриотичен дух и познания за

неживо с музиката си, опита му да изведе жена си Евридика от подземния свят и смъртта му, причинена от менадите на Дионис.

При преминаване по този маршрут туристите може да се насладят на красотите на Западните Родопи за около три-четири часа изкачване и връщане от върха. Маркирали сме и вариант за връщане.

В района има още много интересни и предизвикателни места – може да посетите хижите „Триградски скали“ и „Тешел“; пещерите Дяволско гърло, Харамийската и Ягодинската; част от международния туристически маршрут Е8; местни забележителности като Триградски скали, Буйновско ждрело, Чаирски езера, Пияната гора, връх Св. Илия с панорамната площадка „Орлово око“ и други.

текст: Атанас СИВКОВ – председател на ТД „Черноморски простори“ – гр. Варна
снимки: Митко ЧОЛАКОВ

Петър Ванев: МОТИВИРАТ МЕ ЖАЖДАТА ЗА ПРИКЛЮЧЕНИЯ И ИЗСЛЕДВАНЕ НА НЕИЗВЕСТНОТО

Петър Ванев е пътешественик и любител на дивата природа. Той е първият българин, изминал успешно трите най-дълги пешеходни прехода в САЩ – Тихоокеанския хребетен път, Пътеката на Апалачите и Континенталния преход - с обща дължина от 12 700 километра. След като седем години работи в Англия на мениджърска позиция в отдел резервации в „Хилтън Гатуик“ в Лондон, той решава да смени посоката на живота си и да се посвети на любовта си към природата и планините.

Г-н Ванев, Вие сте единственият българин, носител на „Тройната корона“. Какво точно означава това?

По неофициални данни към момента съм единственият българин, прекошил трите най-дълги непрекъснати туристически пешеходни маршрута в САЩ. Това е т. нар. „Тройна корона“. Тя включва Тихоокеанския хребетен път (Pacific Crest Trail), Пътеката на Апалачите (Appalachian Trail) и Континенталния преход (Continental Divide Trail). Трите маршрута имат обща дължина от 12 500 км, като два от тях се простират от граница до граница, от Мексико до Канада.

Кой от тях е най-дълъг?

Най-дългият маршрут технически се води Континенталният преход. Дължината му варира между 4 300 и 5 000 км, в зависимост от избраните алтернативи.

Какво Ви подтикна да захванете това не леко приключение?

През 2015 г., докато живеях и работех в Англия, попаднах на филм, който по никакъв начин не се водеше приключенски. Корицата му обаче ми грабна вниманието, защото имаше ниска блондинка с три пъти по-

голяма раница на гърба от самата нея. Този филм ме запозна с историята на съответната героиня и Тихоокеанския хребетен път. Тогава реших и аз някой ден да направя нещо подобно.

В началото на 2017 г. се оказах с много свободно време и достатъчно спестени финанси, казах си: „сега или никога“. За три месеца си събрах багажа, организирах се и в края на месец март бях на старта на Тихоокеанския хребетен път.

Впоследствие научих и за другите два маршрута. А след като завърших втория, някак не вървеше третия да остане във въздуха, та успях да приключа и него, преди да ни затвори другата „Корона“. Ако бях пропуснал една година и си бях дал почивка, нещата щяха да отидат в неznайно бъдеще.

През кои години и в каква последователност изминахте маршрутите?

Тихоокеанският хребетен път преминах през 2017 г., Пътеката на Апалачите - през 2018 г., а Континенталният преход - през 2019 г. Три години поред, всяка година по 4-5 месеца, в зависимост от дължината.

Кой от трите маршрута Ви е най-любим? А кой е най-красивият?

Трите маршрута са твърде различни, макар да имат сходни точки. Континенталният преход е с по-девствена природа, което го прави по-труден за ориентиране в големи участъци. Пътеката на Апалачите е физически най-предизвикателна, заради влагата и постоянното изкачване и слизане. Но определено Тихоокеанският хребетен път, като всяка първа любов, ще си остане любим.

Доколко популярни в САЩ са тези маршрути и доколко са обгледородени, маркирани и пригодени за приключение?

Преди тях моят опит в планината се равняваше на десетина дни с приятели и планински водач. Реално няхах голяма база за сравнение, но навигацията беше сравнително лесна, дори когато имаше сняг. Маркировката на Пътеката на Апалачите и на Тихоокеанския хребетен път е в изключително добро състояние, като на всеки 300 метра има маркировъчен знак. Най-лошата маркировка беше на Континенталния преход - там често човек може да се дезориентира и да изгуби пътеката.

Всяка година, както на Тихоокеанския хребетен път, така и на Пътеката на Апалачите, тръгват приблизително по 3 000 човека с цел прекосяване на целия маршрут. Колко стигат до края е друга цифра. Интересът към тези маршрути е значителен според нашите разбирания, но малък за мащаба на Щатите.

Как са организирани нощувките и почивките за сън? Палатка ли се носи или има заслони?

Различно е при трите маршрута. Тихоокеанският хребетен път и Континенталният преход са сравнително сходни като условия, защото там няма инфраструктура като в България - хижи и заслони. Може и да има някой друг заслон в конкретни щати, но предимно се спи на палатка. Маршрутът Пътеката на Апалачите е доста по-развит от тази гледна точка - има заслон приблизително на всеки 15 км. Това представлява тристенна постройка с покрив, която в повечето случаи не е затворена. Представете си една автобусна спирка с по-големи мащаби, като реално подът е нара, на който всички си слагат шалтетата и спалните чували. Някъде има етажирание на леглата.

Има ли проблем със запасването с вода?

При минаване близо до населени места може да се попадне на къщи и съответно на чешми за снабдяване с вода, но в дивите участъци човек разчита на пречистването на вода от естествени водоизточници. За целта се носи UV филтър или водата се преварява, ползват се медикаменти като капки, хапчета и др. Това е важно, ако човек не иска да си навлече стомашни проблеми, често срещани в Щатите заради замърсяване на водоизточниците от животновъдството.

Като говорим за всеки от преходите - месеци ходене и преодоляване на хиляди километри, сигурно е имало критични моменти. Споделете за някои от тях?

На Пътеката на Апалачите черните мечки се срещат често. Докато си ходиш по маршрута, може да чуеш шумолене в гората и да виждаш как мечешко дупе се носи надалеч от теб, защото те се плашат. Но ако изненадаш мечка с две мечета, ситуацията е доста различна. Но в този случай имах време даотреагирам, да се отдръпна и да продължа по пътя си, без да си причинявам неприятности един на друг.

На един от маршрутите ми се наложи да бъда евакуиран с

хеликоптер от снежна планина - добре, че активирането на SOS предавателя предотврати ситуацията да се превърне от лоша в критична с фатални последици. Бързата реакция на местните служби ме изкара от зимната планина, а най-интересното беше, че не бях нахокан. Напротив, хората се радваха, че са ме намерили и спасили в добро здраве. Имах нужда само от стоплане, почивка и възстановяване.

Има една книга на Алън Силитоу - „Самотният бегач на дълги разстояния“, чието име на английски звучи така: „Самотата на бегача на дълги разстояния“ („The Loneliness of the Long Distance Runner“). Това, предполагам, важи и за пешехода на дълги разстояния. Какво мотивира човек да продължава да изминава всички тези километри, най-често сам?

И трите маршрута прекосих предимно сам, без организирана група и без спътник, с когото да тръгна от началото до края. Винаги обаче попадах на „непознати приятели“, както аз ги наричам, защото това са хора, с които можеш да седнеш да си говориш така, все едно се познавате от години, а всъщност сте се срещнали преди броени минути. Мотивацията е в човешката природа. Това е жажда за приключение, изследване на неизвестното, както и разнообразието, защото всеки един ден е различен.

Вече сте издали две книги за първите два прехода. Кажете няколко думи за тях?

Имах възможността да се свържа с представители на издателство „Вакон“. Те подкрепиха издаването на две книги - „Пътека през огън и лед“ за Тихоокеанския хребетен път и „Пътеката на хората“ за Пътеката на Апалачите. Това са пътеписи за прекосяването на двата маршрута през моята гледна точка, без да влизат в конкретни детайли „тип пътеводител“. Те по-скоро са разказ за личните ми преживявания: как стигнах до избора да подхвам това приключение, какво се случва по време на него и как приключва. И двете книги са налични в издателство „Вакон“. От 2020 г. написването на третата все още е в графа бъдещи планове, но ще дойде и нейният ред.

Имало ли е момент, в който Ви е идвало да се откажете? Или просто беше въпрос на време да ги извървите?

Критични ситуации винаги има при дълги маршрути, защото в някакъв момент човек се изтощава психически, социално и физически. Възможностите на човешкото тяло имат граници - лимит, който е важно човек да познава, за да може, когато той наближи, да си даде почивка. Било като слезе до населено място да се изкъпе, да си изпере дрехите, да се освежи, да се възнагради за прекосяването отсечка с топло сготвена храна.

Прекомерният натиск и движение на всяка цена може да доведе до прегаряне от правенето

на любими неща, дори до загуба на страст към онова, което те радва и те зарежда емоционално и психически. Освен това човек може да си подготви източници на мотивация, като снимки на близки или на любима музика. Такива дреболии променят хода на нещата, когато сме долу в ниското и сме готови да се откажем.

Имаше ли моменти, които винаги ще помните? Които са спирали дъха Ви, гледка или нещо друго?

Завършването на Континенталния преход беше много силно психическо преживяване, защото се оказа най-трудният за мен преход. Първо, заради ситуацията с евакуирането от планината, второ, че разполагах с ограничено време за прекосяване на маршрута. Заради всички тези неща започнах да се съмнявам, че ще успея да го приключа. Същевременно въкъщи ме чакаха хора, които очакваха да го завърша.

След „Тройната корона“ в САЩ предприемахте ли сте други дълги преходи? Имате ли българска „Тройна корона“?

В списъка ми с маршрути най-горе е записана българската „Тройна корона“. Но досега няколко пъти все се появява нещо, което слагах на нейно място. Изминал съм почти всички участъци на Е4, значителни участъци от Е3 и малки участъци от Е8. Опознах ценността и на трите маршрута и в даден момент ще стигна и до тях.

Планирате ли нещо по-екзотично или нещата си идват естествено?

В момента работя по проект с Българска фондация „Биоразнообразие“, чиято цел е създаването на дълъг туристически маршрут за обхождане на цялата Балканска част на Европейския зелен пояс, част от т. нар. бивша „Железна завеса“, трансграничен район на Балканските страни. Идеята е да се създаде концепция и да прекосим на терен предварително начертания маршрут с цел популяризиране на конкретни защитени зони, техните дадености и красоти.

За финал какво ще пожелаете на читателите на „Ехо“ за новата 2024 година?

Пожелавам им да планират тяхното приключение и да направят първата крачка.

интервюто взе Иван ПАНКЕВ

СДРУЖЕНИЕ „БЪЛГАРСКИ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗ” ОРГАНИЗИРА ТУРИСТИЧЕСКИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЛАГЕРИ В ЦЯЛАТА СТРАНА

Петдневна програма на Туристически образователен лагер ЮТС - Общовъвеждащ модул

Понеделник – първи ден

Преди обяд пристигане на мястото, на което ще се проведе лагера. Настаняване.

Запознаваме се с програмата и правилата на детския лагер, забавна игра „Опознай другарчето”. Обяд. След обяд ще се запознаем със спецификата на планината, как се подрежда туристическата раница и какво ни е необходимо; безопасността в планината, запознаване със защитените видове и опазване на флората и фауната в района, съчетани с кратка разходка! Вечеря и лагерен огън, опознавателни игри.

Вторник – втори ден

Сутрешна гимнастика. Закуска. Започваме заниманията си с основните знаци на топографската карта, с компаса и неговите функции (подготовка за предстоящите преходи и спортно/планинско ориентиране). Разходка с помощта на карта и компас в района. Игра с пъзел карта и компас. Обяд. Лек преход до 2-3 часа, като ще се запознаем с начина на придвижване в планината, видовете маркировки, история на мястото, лекция за заобикалящите ни върхове и обекти, които разпознаваме всички заедно с помощта на компас и карта, или индивидуално състезание по ориентиране в зависимост от мястото, на което се провежда лагера. Вечеря. Лагерен огън и вечер на най-вълнуващия разказ. Нощувка.

Сряда – трети ден

Сутрешна гимнастика. Закуска. Занимания с въжени елементи, научаване на основни възли, преминаване на въжен мост и паралел или стена за катерене, в зависимост от мястото на провеждане на лагера. Запознаване с оказване на домедицинска помощ, приготвяне на носилки с поддръжни материали и транспортиране на пострадад в планината. Обяд. След обяда развлекателна програма, посещение на туристически обект в района, в който се намираме, басейн, някоя популярна активност за района или спортни игри - футбол, волейбол, народна топка, кър, ходене с кокили и др. Лагерен огън и измисляне на сценарии и репетиции за нощта на таланта.

Първи ден (събота)

Сутринта тръгваме в 8:00 ч. от София и около обяд пристигаме в хижа „Тешел”. Настаняване. Обяд. След обяда ще се запознаем със спецификата на планината, как се подрежда туристическата раница и какво ни е необходимо; безопасността в планината, запознаване със защитените видове и опазване на флората и фауната в района, съчетани с кратка разходка.

Вечеря и опознавателни игри. Запознаваме се с програмата и правилата на детския лагер, забавни игри „Опознай другарчето”.

Втори ден (неделя)

Сутрешна гимнастика в 8:00 ч. Закуска. В 9:00 ч. започват занимания с основните знаци на топографската карта, с компаса и неговите функции. Разходка до Ягодинска пещера. Обяд. Лек преход по маркиран туристически маршрут, като ще се запознаем с начина на придвижване в планината, видовете маркировки, заобикалящата ни фауна и флора! Игра с пъзел, карта и компас. Вечеря. Лагерен огън и вечер на най-вълнуващия разказ. Нощувка.

Трети ден (понеделник)

Сутрешна гимнастика в 8:00 ч. Закуска. Занимания с въжени елементи, научаване

Четвъртък – четвърти ден

Сутрешна гимнастика. Закуска. Целодневно приключение. След закуска приготвяме раниците с необходимата екипировка и храна за обяд. Преход до определена местност подходяща за палене на огън и приготвяне на обяд. Докато огънят се разпали и стане готова жарта, ще направим въведение за видове биваци, как се опъва палатка и бивакуване. Ще се запознаем с правилата за бивакуване, важноста за опазване на чистотата и вредите от оставения отпадък след нас. Обяд приготвен на жар (печени картофи, чушки, лук, сирене във фолио и месо на шиш). След обяд се разделяме на отбори и изграждаме най-голямото бивачно селище, след което се прибираме обратно в хижа. Вечеря.

Петък – пети ден

Сутрешна гимнастика. Закуска. Организация на забавни леки състезания с елементи на ориентиране, въжени елементи, теоретична викторина, бързо опъване на палатка, за да затвърдим получените знания. Официално награждаване на участниците в лагера с грамота и значка за завършил степен на получени знания, както и на отличилите се с различни качества и умения деца. Обяд и отпътуване.

Цена: 735 лв.

Цената включва:

- диплома, значка и др. подарък;
- членство в Юношески туристически съюз;
- книжка за Национално движение „Опознай България 100 национални туристически обекта” и посещение на обект от движението;
- описаната програма с всички дейности;
- нощувки, закуска, вечери, обяди или сухи пакети;
- квалифицирани инструктори в зависимост от броя на групата и различните области на обучение;
- групова и планинска застраховка;
- консумативи свързани с програмата;
- такси и билети;
- транспорт за вътрешни трансфери по време на лагера;
- необходимата екипировка

за специализираните дейности включени в програмата на детския лагер.

- на 15 деца - един ръководител от училището участва служебно, командирован от БТС.
- лагерите се организират при група от минимум 10 деца.

Цената не включва: транспорт до мястото на провеждане на лагера.

Възможни дати за провеждане на лагери са:

- 15-19.07.2024 - хижа „Малка Юрта”, х. „Бъндерица”
- 29.07-02.08.2024 - Туристически учебен център „Момина крепост” - Велико Търново, хижа „Мальовица” (от 9 до 12 клас).
- 05-09.08.2024 - хижа „Плевен” (от 9 до 12 клас), хижа Тешел
- 02-06.09.2023 - хижа „Малка Юрта”, хижа „Алеко”, хижа „Бузлуджа”

Възможни места за настаняване и провеждане на туристически образователни лагери:

- хижа „Бъндерица” - Пирин - гр. Банско
- хижа „Пионерска” - малка - Рила - гр. Сапарева Баня
- хижа „Плевен” - Стара планина - гр. Априлци
- хижа „Алеко” - Витоша - гр. София
- хижа „Бузлуджа” - Стара планина, област Казанлък
- Туристически учебен център

„Момина крепост” - местност Ксилифор -

- Велико Търново
- хижа „Мадарски конник” - Мадарско плато - област Шумен
- хотел „Стария град” - Шуменско плато - гр. Шумен
- комплекс „Леденика” - Северозападна Стара планина - област Враца
- хижа „Старите борове” - Северозападна Стара планина

спрямо възрастова група.

За записване в детски лагер са необходими:

- попълване на декларация по образец при записване на детето в лагера;
- трите имена и ЕГН на детето за застраховка;
- телефонен номер и име на родител/настойник;
- капаро в размер на 50%.

При отказване седмица преди лагера капарото не се възстановява.

Възможни са промени и разместване в програмата при поява на форсмажорни обстоятелства, които не зависят от организаторите.

ОБЛЕКЛО

Всяко дете участник в детския лагер е необходимо да има подписигурени следната задължителна екипировка и облекло:

- малка раница за преходите и заниманията, в която да може да се съберат шише с вода, сух пакет храна, върхна дреха, дъждобран или водонепромокаема ветровка, фланелка за преобличане;
- подходящи дрехи - в планината е важно да предвидите тънко яке, дебел суичър/полар или анцунг, панталон или анцуг с дълги крачоли;
- обувки - за преходите и практиките - летни обувки за планина с висок глезен и маратонки със стабилна/дебела подметка. Допълнителен чифт маратонки, джапанки или сандали;
- санитарни принадлежности;
- слънцезащитен крем;
- шише за вода;
- шапка или кърпа за слънце;
- челик или фенерче.

Напомняме да пригответе в багажа:

- по два чифта чорапи на ден, понеже често се налага да се сменят по няколко пъти (за преходите високи чорапи над глезена).

Препоръчителна, но не задължителна екипировка:

- слънчеви очила със защита.

Запишете своето дете СЕГА и му подарете незабравима ваканция с образователните лагери на Юношески туристически съюз (ЮТС).

ОБРАЗОВАТЕЛНИ ДЕТСКИ ЛАГЕРИ 2024

ХИЖА „ТЕШЕЛ” ПРОГРАМА

Дати: 20 – 24 юли 2024 г.

на основни възли. Запознаване с оказване на долекарска помощ, приготвяне на носилки с поддръжни материали и транспортиране на пострадад в планината. Обяд. След обяд посещение на пещера „Дяволско гърло”. Вечеря и измисляне на сценарии и репетиции за нощта на таланта. Игри до 21.00 ч.

Четвърти ден

(вторник)

Сутрешна гимнастика. Закуска. Целодневно приключение. След закуска приготвяме раниците с необходимата екипировка и храна за обяд. Посещение на пещера „Ухловица”. Обяд. Пикник и лекция на тема: важноста за опазване на чистотата и вредите от оставения отпадък след нас. След обяд се отправяме към

Широка лъка и след посещение, ще си вземем още един печат за книжката за 100 НТО, след което се прибираме обратно в хижа. Вечеря. Вечер на талантите и детска дискотека.

Пети ден (сряда)

Сутрешна гимнастика. Закуска. В 9:00 ч. е официалното награждаване на участниците в

лагера с грамота за завършил степен на получени знания, както и на отличилите се с различни качества и умения деца. 10:00 ч. отпътуване обратно към София. По пътя може да посетим Асенова крепост. Обяд - сух пакет. Прибери привечер.

Детски лагер се организира при група от минимум 6 деца.

Настаняване

„Тешел” е хижа, на която беше направен основен ремонт. Представлява комплекс от две масивни двуетажни сгради с общ капацитет 72 места, разпределени в 6 апартамента, всеки с по 4 стаи с 2 легла, самостоятелни санитарни възли и бани, локално отопление и отопление с ел. уреди, ресторант, бюфет, благоустроен двор

с беседки и барбекю, спортен терен, паркинг.

Хижа „Тешел” е разположена в село Тешел, на 7 км. от Буйновското ждрело и Ягодинска пещера. Хижа е в прекрасна сред великолепната природа на Родопите.

Цена: 735 лева

Цената включва:

- Книжка за Национално движение „Опознай България - 100 национални туристически обекта” и посещение на обект от движението;
- Описаната програма с всички дейности;
- Нощувки, вечери, обяди или сухи пакети и закуски в дадената хижа;
- Групова и планинска застраховка;
- Консумативи, свързани с програмата;
- Такси и билети;
- Квалифицирани инструктори;
- Транспорт;
- Необходимата екипировка за специализираните дейности, включени в програмата на детския лагер.

Запишете своето дете СЕГА и му подарете незабравима есенна ваканция с образователните лагери на Юношески туристически съюз (ЮТС).

За контакти: Невяна Чурукова - 0889676668

ВНИМАНИЕ! СНЕЖНИ ЛАВИНИ!

Факти за лавините:

- Стръмните склонове понякога са безопасни, друг път са нестабилни. Лавините са предвидими.
- 90 процента от жертвите загиват в лавини, които самите те или някой друг от групата са предизвикали.
- След 35 минути, заровен в снега човек, има само 27 процента шанс за оцеляване.

Как да разпознаем предупредителните сигнали?

- 1) Скорошни лавини – Ако има наскоро паднали лавини, е много възможно да има още.
- 2) Признаци за нестабилен сняг, докато се движите:
 - Пропукване или пропадане на снежната покривка
 - Кътене на "кухо"
 - Вибриране, слягане и "издишави" звуци
- 3) Обилан снеговалеж или дъжд през последните 24 часа
 - Обилно количество сняг или дъжд може да дестабилизира снежната покривка.
 - Лавините са често предизвикани в първия слънчев ден след бурята. Това, че е слънчево, не значи, че е безопасно.
- 4) Навят сняг – Вятърът пълни със сняг подветрените склонове, дори когато не вали.
- 5) Значително затопляне или бързо покачване на температурите – Високите температури и гравитацията предизвикват свличането на снега надолу по склона и го правят по-нестабилни.
- 6) Постоянни нестабилни слоеве – Наличието им в снежната покривка може да е предпоставка за лавина седмици след бурята, без да има видими предупредителни знаци. Тези слоеве са трудни за разпознаване – нужно е да се изкопае снежен профил.

Мерки за безопасно излизане в планината

- Увеличете шансовете си, минимизирайте риска:
 - Не допускате да има повече от един човек в зона с потенциална лавинна опасност.
 - Не трябва да има повече от един човек на склона (оставете разстояние, ако няма друга възможност).
 - Наблюдавайте се един друг от безопасно място.
 - Избягвайте спиране на места, които са на пътя на лавината.
 - Никога не слизайте директно над някого или над групата.
 - Останете нащрек за смяната на стабилността на снега, при смяна на надморската височина, изложението или факторите на времето (обилан снеговалеж, вятър или затопляне).
 - Комуникацията с групата,

имайте различни опции за действие.

- Бъдете подготвени да спасите някого.

Скиори и сноубордисти

- Винаги избирайте най-безопасния маршрут. Придържайте се към по-заоблени била и редки дървета.
- По време на спускане слизайте един по един, карайки от едно сигурно място до друго такова.

Моторни шейни

- Качвайте се един по един и никога не се качвайте нагоре да помогнете на закъсал с шейната приятел.
- Докато някой се качва нагоре, останалите са паркирани на безопасно място и го наблюдават.
- С моторна шейна се покрива много повече терен за един ден. Ако има нестабилност на снега, твърде вероятно е да се натъкнете на такъв терен. Останете нащрек, ако стабилността на снега се променя, не се отпускате.

Снегоходки

- Ако се движите в лавино-опасен терен, вие рискувате също толкова, колкото и останалите в планината.

Действия при лавина

- Нямате време да търсите помощ, всичко зависи от вас! Имате само 15 минути, за да изкопаете някой жив!
- Викайте, предупредете останалите. Наблюдавайте жертвата. Набележете последното място, на което сте видели пострадалия.
- Убедете се, че е безопасно да започнете търсенето. Не ставайте

Запомнете: НАЙ-ДОБРАТА ЗАЩИТА е да не попадате в лавина

Между 25 и 30 процента от смъртните случаи са предизвикани от травма вследствие на повличането от лавината. Ако сте напълно заровен, шансовете ви за оцеляване са само 30 процента.

Ако попаднете в лавина

- Опитайте се да се измъкнете – дръжте се за долната част на дърветата – гледайте да излезете към периферията на лавината. В редки случаи моторна шейна може да избяга от лавина, но не във всички.
- Скиори и сноубордисти: Опитайте се да се отървете от ски, щек и борд.
- Моторните шейни често остават на или близо до повърхността и жертвите са близо до тях.
- Опитайте се да се обърнете по гръб с крака надолу по склона. Правете движения като при плуване, борете се, хващайте се за дървета или копайте с ръце.
- Когато лавината започне да се забавя и дори преди това, се опитайте да изкарате някаква част от тялото си на повърхността и направете място около устата си.
- Ако сте напълно заровен, опитайте се да запазите спокойствие – животът ви е в ръцете на приятелите ви.

О Б Я В А

СТОЛИЧНА ОБЩИНА - Район „ВИТОША“

обявява **Първи регионален литературен конкурс „Витоша в стих и проза“ - 2024 г.**, посветен на младежкото и детското творчество в областта на литературата. Основни целеви групи са децата и младежите.

Целта е да се насърчи развитието на творческия потенциал на децата и младежите с високи филологически компетентности, да се създаде активна творческа среда за обмен на опит между участниците, да се стимулира желанието за себеизразяване чрез писане на децата и на младежите и др.

Конкурсът се провежда в два раздела: „Поезия“ – поетични творби и „Проза“ – кратки прозаични творби (есета, разкази, приказки, басни, фейлетони, очерци и др.), с художествен характер. Участникът трябва да посочи жанра непосредствено след заглавието. Творбите не трябва да надвишават 3 стандартни машинописни страници, шрифт Times New Roman, размер 12.

Участниците се поделят в две възрастови групи: до 18 години и над 18 години.

Класирането се обявява в едноседмичен срок след предаването на всички творби на журито за оценка от страна на администрацията на Район „Витоша“.

Всяка творба трябва да съдържа трите имена на автора, години, телефон и електронна поща за връзка, институцията, която представлява (ако има такава), и ръководител (ако има такъв). Творбите могат да бъдат изпратени на електронна поща: raion_vitosha@abv.bg, по пощата на адрес 1618 София, ул. „Слънце“ № 2, сграда на Район „Витоша“, за Конкурса „Витоша в стих и проза“ – 2024 г. (важи пощенското клеймо от деня на изпращането) или да бъдат подавани лично в административната сграда на Район „Витоша“ – ет. 1., каб. 43.

Краен срок за изпращане на творбите - 08.03.2024 г.
При възникнали въпроси можете да се свържете на тел. 0884353286 - Д. Драганов

ТЕЛЕФОНИ НА ТД И ОБЕКТИ В СИСТЕМАТА НА БТС

ХАСКОВСКА ОБЛАСТ

ТД „Хеброс“ – гр. Димитровград - 0878 66 35 58 и 0898 25 36 27
ТД „Аида“ – гр. Хасково - 0895 65 82 84, 0887 30 16 80, 0897 35 48 45, 0898 51 98 15
Хижа „Аида“ - 0878 74 94 74, 0894 40 94 29, 0895 65 82 84
ТД „Вишеград“ – гр. Тополовград – 0888 82 55 75

ШУМЕНСКА ОБЛАСТ

ТД „Патлейна“ – гр. Велики Преслав - 0882 96 64 39, 0894 46 11 95, 0896 81 56 04
Тур. спалня „Велики Преслав“ - 0896 71 52 56
ТД „Мадарски конник“ – гр. Шумен - 0896 68 85 43, 0896 68 85 44, 0887 74 81 73
Хижа „Мадарски конник“ - 0896 68 85 36, 0888 06 11 51
Хижа „Върбишки проход“ - 05391 20 21, 0897 04 72 71
Хижа „Тича“ - 0896 68 85 43, 0896 68 85 44, 054 97 84 48
Хижа „Букаците“ - 0896 68 85 43, 0896 68 85 44, 054 97 84 48

ЯМБОЛСКА ОБЛАСТ

ТД „Родни простори“ – гр. Елхово – 0882 96 64 17
Хижа „Стария мост“ – 0882 96 64 17
ТД „Кале“ - Страджа – 0887 24 44 70

БЛАГОЕВГРАДСКА ОБЛАСТ

Хижа „Вихрен“ – 0889 83 40 77
Хижа „Демяница“ - 0886 49 59 70
Хижа „Бъндерица“ - 0878 68 81 35
Заслон „Тевно езеро“ – 0886 39 72 68
ТД „Вихрен“ – гр. Банско - 0899 93 93 39
ТД „Айгидик“ – гр. Благоевград – 0898 56 49 77 и 0882 96 64 16
ТД „Момини двори“ - гр. Гоце Делчев - 0899 15 24 52
Хижа „Попови ливади“ - 0896 72 25 57
Хижа „Славянка“ – 0882 96 62 21
ТД „Синаница 2000“ – гр. Кресна - 0887 49 49 15
Хижа „Синаница“ – 0896 79 80 40
ТД „Калабак“ – гр. Петрич - 0877 77 17 54
Хижа „Конгур“ – 0876 73 33 66
Хижа „Беласица“ – 0877 05 55 30 и 0896 68 83 78
Тур. спалня „Петрич“ – 0988 79 83 79
Хижа „Лопово“ – 0896 68 83 81 и 0887 47 37 42
Заслон „Розова поляна“ – 0877 77 17 54, 0885 18 51 48 и 0893 63 53 99
ТД „Пирин“ – гр. Разлог - 0896 688414
Хижа „Яворов“ - НОВА – 0896 68 84 14 и 0896 68 84 13
Хижа „Добърско“ – 0888 70 88 38
ТД „Славянка“ – с. Петрово - 0882 96 63 72
Хижа „Извора“ - 0882 96 63 72
ТД „Еделвайс“ – гр. Сандански - 0882 96 64 64
Хижа „Каменица/Беговица“ – 0889 81 10 00 и 0888 63 55 70
Хижа „Яне Сандански“ - 0896 766 174
Заслон „Спано поле“ - 0882 70 00 77
Тур. спалня „Чинарите“ – 0896 77 11 94
Хотел „Панорама“ - 0882 96 64 64
Хижа „Малина“ - 0886 82 07 77
Хижа „Грънчар“ - 0889 15 22 25 и 0882 96 63 70
Хижа „Предел“ – гр. Симитли - 0887 54 97 04

Редакцията на в. „Ехо“ моли председателите или секретарите на туристическите дружества, ако междувременно са настъпили промени, да подадат информация за актуалните телефони на ТД, хижите и стопанисваните обекти по електронна поща exobts@gmail.com или на тел. 0882966316.

БЪЛГАРСКИЯТ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗ
откри
ДАРТЕЛСКА КАМПАНИЯ
за набирание на финансови средства за **ОТПЕЧАТВАНЕ НА ВЕСТНИК „ЕХО“**
чрез банкова сметка:
BG71 STSA 9300 0012
4857 19 в банка ДСК

В САЙТА НА БТС
- www.btsbg.org
можете да намерите информация за: стоте национални туристически обекта, телефони и адреси на туристически дружества и хижи; клубове в състава на БТС и федерации; история, цели, нормативна уредба и управленска структура на БТС и др.

Планинска спасителна служба
www.pss-bg.bg
при нещастен случай, дежурни телефони
112, 1470
02 963 2000 - Стационарен телефон на централен дежурен пост

Издава: Български туристически съюз
Адрес на редакцията:
1000 София, бул. "Васил Левски" № 75, ет. 5, ст. 525, ПК 427
ISSN-0205-0943
e-mail: exobts@gmail.com ; www.btsbg.org
Срокът за приемане на материали е до 5 число на съответния месец.
Ръкописи не се приемат.

РЕДАКТОРИ: Иван Панкев; Петя Иванова - 0882 966 316
РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ: проф. д-р Николай Овчаров; проф. д-р Витан Влахов; доц. Сандю Бешев - алпинист, историк на българския и световния алпинизъм; доц. Кънчо Долапчиев - НСА; Елисавета Първанова - м. с. по алпинизъм; Константин Койнов - ориентировач, Българска федерация по ориентирание; Алексей Жалов - председател на Български спелеоложки съюз
Графично оформление и предпечат: Иван Панкев

МАРШРУТИ В БЪЛГАРСКИТЕ ПЛАНИНИ

7-ДНЕВЕН
МАРШРУТ В ПИРИН:

гр. Банско - хижа „Вихрен“
- хижа „Синаница“ - заслон
„Спано поле“ - заслон „Тевно
езеро“ - хижа „Безбог“ - гр.
Добринище

ПРОГРАМА
Дати: 3 до 9 август 2024 г.

Първи ден: Банско – х. „Вихрен“. Самостоятелно пристигане в град Банско до 11:00 ч. Пеша се върви до хижа „Вихрен“ – 4.30 ч. Настаняване в хижата.

Втори ден: Ранно ставане. Закуска и обяд в раницата. Преход - връх Вихрен – Муратово езеро – х. „Вихрен“. Първа цел за деня – връх Вихрен през Големия Казан и магията на северната стена! Ще е яко! Искане се да сме на върха от първите, за да се наситим на спокойствието, гледките и Пирин планина! Спускане към Кабата и през Хвойнати връх до Муратово езеро за дълъг обяд и почивка. Ако няма уморени – Муратов връх е близо. Връщане в хижата

чак за вечеря. Нощувка.

Трети ден: Закуска в хижата. Хижа „Вихрен“ – хижа „Синаница“ – преход пеша за 3.30 часа. Обяд в хижата, изкачване на връх Синаница. Вечеря. Нощувка.

Четвърти ден: Закуска в хижата. Хижа „Синаница“ – заслон „Спано поле“, пеша 2 часа. Обяд в заслона. Време за кратка дрямка и свободно време за разходки. Вечеря.

Пети ден: Закуска в заслона. Заслон „Спано поле“ – заслон „Тевно езеро“ – преход пеша за 2 часа. С бодра крачка достигаме лява Краледворска порта и пред нас е Беклемето с Тевното езеро и едноименния заслон. Не след дълго сме в заслона за почивка

и обяд. След кратката почивка следва върхът с извисена душа – Джангал! Обратно се връщаме за вечеря в заслона с дъх на мащерка и панорамата на Каменица!

Шести ден: Закуска в заслона. Преход от заслон „Тевно езеро“ до хижа „Безбог“ за 4.30 часа. Преминуваме маршрута и ще направим почивка в хижата. Обяд. Върховете Полежан и Безбог ни очакват. Който желае, може да остане за следобедна почивка. В хижата сме за вечеря. Възможно е да ни подготвят цял банкет! Заслужаваме го!

Седми ден: Закуска в хижата и е време да кажем „До нови срещи, Ирине-Пирине!“. Преди това обаче ще трябва да походим. Отпътуване от хижа „Безбог“ до хижа „Гоце Делчев“ с лифт и оттам до гр. Добринище са 2.30 часа пеша. Препоръчваме ви да продължите приключението с билет за влак по теснопътната жп линия Добринище – Септември – едно незабравимо пътуване.

Цена: 730 лв.

Цената включва:

+ Цялостна организация на пътуването и планински водач;
+ 6 нощувки в хижа или заслон, в обща стая и общи санитарни помещения;
+ Хранене от вечеря в ден първи до закуска в ден седми;
+ Планинска застраховка с лимит 1000 лв.

Цената не включва:

– Транспорт до начална и крайна точка;
– Трансферите в програмата – около 12 лева (зависи от броя туристи);
– Лифт;
– Храна и напитки, поръчани на място;

– Разходи от личен характер

Отстъпки: за учащи цената е 600 лв. Програмата не е подходяща за деца под 8 години! Липсата на планинарски опит не е пречка, но ако имате трудности с ходенето и честата смяна на височини – то това не е вашия маршрут!

Минимален брой туристи: 10
Срок за уведомяване при несъбрана група: 20 дни

За повече информация посетете информационния център на БТС в София - подлез на Спортната палата (на ул. „Гурко“ и бул. „Васил Левски“ № 75) или позвънете на телефон 0882 966 300

7-ДНЕВЕН
МАРШРУТ В РОДОПИТЕ:

гр. Чепеларе - хижа „Скални
мостове“ - хижа „Персенк“
- хижа „Върховръх“ - хижа
„Академик“ - с. Храбрино

ПРОГРАМА
Дати: 10 до 17 август 2024 г.

Първи ден (събота). Сутринта тръгване в 8:00 ч. от стадион „Васил Левски“ и по обяд пристигане в Чепеларе. Обяд и тръгваме посока х. „Изгрев“ (2.30 мин.). Настаняване в хижата. Вечеря. Следва вечер

на най-вълнуващия разказ. Нощувка.

Втори ден (неделя). Закуска в 8:30 ч. Преход до х. „Скални мостове“ - около 5 часа. Обяд. Почивка. Свободно време. Вечеря в хижата. Нощувка.

Трети ден (понеделник). Закуска в 8:30 ч. Преход от х. „Скални мостове“ до природния феномен „Чудните мостове“. Обяд, почивка и свободно време. Вечеря в хижата. Нощувка.

Четвърти ден (вторник). Закуска в 8:00 ч. Преход от хижа „Скални мостове“ до хижа „Персенк“ - времетраене 3 ч. Обяд, почивка и свободно време, посещение на Параклис „Свети Илия“. Вечеря и нощувка.

Пети ден (сряда).

Закуска в 7:00 ч. Преход до хижа „Върховръх“. Тръгваме и вървим около час в посока север. Стигаме до няколко пътя. Това са пътеките от х. „Персенк“, х. „Здравец“ и х. „Върховръх“. По пътеката следва местността

Митницата. Тук до Балканската война е била границата ни с Турция. Около 30-40 минути ще са необходими да преминем през Тъмния балкан. Следва връх Модър. В миналото в този район е била разположена и хижа „Модър“, която е изгоряла. Пътеката минава покрай рекички, полянки и заслони. Преминува се през историческата местност Комаров камък, после покрай с. Чурен и по черен път се стига до хижа „Върховръх“. Преходът е малко над 5 часа. Обяд в хижата. Свободно време и почивка. Вечеря и нощувка в хижата.

Шести ден (четвъртък). Закуска в 7:30 ч.. Преход от хижа „Върховръх“ до хижа „Академик“ за 4 часа. Обяд. Почивка и свободно време. Вечеря. Нощувка.

Седми ден (петък). Закуска в 7:00 ч. Разходка до с. Храбрино – 1 час. Отпътуване в 08:30 ч. за София и пристигане по обяд.

Има възможност да посетим и някои от 100-те НТО, например Самоков - „Цари Мали град“, Костенец - Костенски водопад или Панагюрище - Къща-музей „Райна Княгиня“. Така за вечеря ще сме в София.

Цена: 730 лв.

Цената включва:

+ Цялостна организация на пътуването и планински водач;
+ 6 нощувки в хижа или заслон, в обща стая и общи санитарни помещения;
+ Хранене от вечеря в ден първи до закуска в ден седми;
+ Планинска застраховка с лимит 1000 лв.

Цената не включва:

– Транспорт до начална и крайна точка;
– Храна и напитки, поръчани на място;
– Разходи от личен характер.

Отстъпки: за учащи цената е 600 лв. Програмата не е подходяща за деца под 8 години! Липсата на планинарски опит не е пречка, но ако имате трудности с ходенето и честата смяна на височини – то това не е вашия маршрут!

Минимален брой туристи: 10
Срок за уведомяване при несъбрана група: 20 дни

За повече информация посетете информационния център на БТС в София - подлез на Спортната палата (на ул. „Гурко“ и бул. „Васил Левски“ № 75) или позвънете на телефон 0882 966 300

4-ДНЕВЕН МАРШРУТ:
СЛАВЯНКА,
БЕЛАСИЦА И ВУЛКАНА
КОЖУХ

Славянка – царството
на Пиринския чай!
Планина с изключително
биоразнообразие, неслучайно
носила името „Китка“.
Беласица – царството на
ядливия кестен! Ярка
климатична граница за нашите
земи. Кожух – единственият
вулканичен масив в България!

ПРОГРАМА
Дати: 4 - 7 юли 2024 г.

4 юли (четвъртък). Тръгване в 8 часа от Руски паметник в София с придружаващ транспорт. През град Сандански и село Петрово се стига до хижа „Извора“, където се нощува. Разходка до големия Петровски карстов извор.

5 юли (петък). Тръгване пеша в 7 часа и за около 5 часа се стига до първенеца на Славянка – Гоцев връх (2212 м) с впечатляваща панорама. Продължаване по билото на запад с изкачване връх Шабран (2196 м). Прибиране обратно в хижата. Всичко ходене

пеш за деня около 9 часа.

6 юли (събота). С транспорт се придвижваме до м. Рупите, където разглеждаме храма на Баба Ванга. Траверс пеша по известната вулканична планина Кожух (281 м) за 2.30 - 3 часа. Придвижване през Петрич до х. „Беласица“. От тук пеша за около 2 часа отиваме до хижа „Конгур“, където нощуваме.

7 юли (неделя). Тръгваме рано сутринта и изкачваме до билото на Беласица при връх Конгур (1951 м). По билото вървим на запад до първенеца на планината - връх Радомир (Калабак – 2028 м). Връщаме се обратно до х. „Конгур“, взимаме багажа и слизаем до транспорта при х. „Беласица“ (всичко около 10 часа). Прибиране в София.

Цена: 470 лева

Цената включва:

+ Цялостна организация на пътуването и планински водач;
+ придружаващ транспорт;
+ 3 нощувки в хижи;
+ Планинска застраховка с лимит 1000 лв.

Цената не включва:

– Транспорт до начална и крайна точка;
– Храна и напитки, поръчани на място;
– Разходи от личен характер.

Екипировка:

като за висока българска планина лятно време – трисезонни туристически обувки, студо-

и ветроустойчиви горнище и долнище, ръкавици, шапка, мембрани срещу дъжд, челно осветление, съгъваеми щеки, малко храна и пр.

Записване: до попълване на групата срещу поне 50% от цената, трите имена, ЕГН и телефонен номер.

Минимум 6 участника.

Трудност: дълги преходи, но без технически трудности.

За повече информация посетете информационния център на БТС в София - подлез на Спортната палата (на ул. „Гурко“ и бул. „Васил Левски“ № 75) или позвънете на телефон 0882 966 300

БТС ПРЕДЛАГА ПЛАНИНСКИ ЗАСТРАХОВКИ И
АСИСТАНС В ЧУЖБИНА

Сдружение „Български туристически съюз“ предлага планински застраховки, както и застраховки при пътуване в чужбина. Можете да се възползвате от тази услуга, която предоставя допълнителна сигурност по време на пътуванията ви извън страната.

Вашият комфорт и безопасност са от първостепенно значение, затова всички, които направят застраховки при нас, ще получат преференциални цени.

За повече информация посетете информационния център на БТС в София - подлез на Спортната

палата (на ул. „Гурко“ и бул. „Васил Левски“ № 75) или позвънете на телефон 0882 966 300

